Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Lyche, Sigvard.; af Sigvard Lyche.
Titel | Title:	Land-Officiererne eller Troskabs og Kjækheds Prøver : et originalt Skuespil i fem Optoge
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : Frid. Wilh. Thiele, 1783
Fysiske størrelse | Physical extent:	115, [1] s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

S. Lyche.
Land. Officiorum.
1783.

35,-161.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020578506

BIBLIOTHECA REGIA

Land-Officerene

eller

Troskabs og Kiækheds Prøver.

Et

originalt Skuespil i fem Optoge

af

Sigvard Lyche.

Kiøbenhavn, 1783.

Trykt og faaes tilkiøbs hos Frid. Wilh. Thiele,
boende paa Amager-Torv No. 4.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Til

Dronningen.

Stormægtigste

Allernaadigste Dronning!

Den samme Juliana Maria, under høis milde Beskyttelse Søe-Officerene traadde saa heldige frem paa den Danske Skueplads; driſter jeg mig allerunderdanigst til ogsaa at tilegne Land-Officerene. Jeg er forsikkret om, at saa stor og god en Dronning ikke kan fortornes over en ung Forfatters tillidsfulde Haab til Hendes Mildhed og Naade; meget mere: Nordens Dagmar ynder Flid, ja endogsaa svage Bestræbelser hos Videnskabernes Dyrkere.

Allernaadigste Dronning! mit Uheld kan ikke være Dem aldeles ubekiendt; i det ringeste veed De dog, at den forulykkede Skuespiller, som hermed overleverer Dem sit første alvorlige Skuespil, — er til. Han kaster sig for Tronens Fod, han kysser den, han takker sin Konges Naade, for det endnu maae være ham tilladt, at være i den Forfatning, at han kan have Udsigter til, at blive sit Fædreneland en virkende og nyttig Borger; — men, i hvad Fag? Skuepladsen har fra hans tidlige Ungdom været hans eneste Hovedmaal; han kiender ingen anden Vei til sin Lykke. Sin halve Levetid har han anvendt paa, at danne sig beqvem som Digter, og alle de Uheld og Besværligheder, som saa hyppige i den Tid have overfaldet ham, har hidindtil endnu ikke kunnet afskrække ham fra at følge sin Attraa. Skulde jeg da tro, allernaadigste Dronning! at denne Drivt har allene været en blot Grille? — troer De det, da er jeg for stedse ulykkelig.

Saa

Saa da nu, allernaadigste Dronning! her nedlegger jeg dette Skuespil for Tronens Fod — Ikke som en stolt Forfatter indbilder jeg mig, at retskafne Land-Officerer vare mindre ærede, om dette Stykke ikke var bleven til; men som en Dansk Undersaat haaber jeg, at Land-Officerene har lige Borne-Ret med Soe-Officerene, med mindre, at mit Stykke er saa umodent et Hiernespinds Foster, at det ikke bor see Skuepladsens Lys.

Kiøbenhavn
den 27de Maji 1783.

Allerunderdanigst
Sigvard Lyche.

Personerne.

Kongen.
General Tordenkrone.
General-Adjoutant Skioldborn.
Kammerjunker Edelheim.
Generalmajor Rosenhielm, Kommendant og Oberst.
Generalmajorinde Rosenhielm, hans Kone.
Søekapitain Rosenhielm. } deres Børn.
Froken Aurelie Rosenhielm. }
Haraldson, første Major. }
Kapitain Dygvestad. }
Lieutenant Oldby. } af det Rosenhielmske Regiment.
Adjoutant Rikard. }
Auditør Lyngberg. }
en vagthavende Lieutenant. }
Skiersant, siden Lieut. Rolv. }
Major Oldby, Lieutenant Oldbys Fader.
Major Krondorf. } Krigsfanger.
Lieutenant Klingeisen. }
Froken Zydone Krondorf, Major Krondorfs Dotter.
von Wühlenbeutel, en oprørisk Kræmmersøn.
Mester Rusvart, en krigserfaren Skomager.
John, Rosenhielms Tiener.
Kavalerer af Kongens Følge.
Mandskab af Regimentet.
Opløb af Pøbelen.

Skuepladsen er i Grændsefæstningen Nyslot.

Første Optog.

Skuepladsen er i Generalmajor Rosenhielms Gemak.

Første Optrin.

Kommendanten. Lieutenant Oldby.

Kommendanten.

[overmaade dybsindet.]

De har fuldkommen Ret, — jeg tilstaaer det; De har Grund til at bebreide mig min Uforsigtighed.

Lieut. Oldby.

Ingen Bebreidelse, Hr. General! De maae allene anseе min dristige Aabenhiertighed for en Virkning af Pligt og Erkiendtlighed.

Kommendanten.

Jeg kiender Dem, Oldby! — jeg veed, at Deres Advarsel ikke var nogen bitter Bebreidelse, og jeg takker Dem derfor. De har dermed viist mig, at De ikke kan være ligegyldig mod mig og min Familie, og vær forsikkret om, at jeg skal anvende mine ivrigste Bestræbelser for at befordre Dem.

Lieut. Oldby.

Om jeg kan fortiene det, og det kan skee uden dermed at fornærme mine ældre Regimentskammerater, — saa takker jeg Dem.

Kommendanten.

Ærekiære unge Menneske! den levende Dyd taler af Deres Mund; — jeg kiender Deres hele Tankemaade, og, dersom De kiender min, veed De ogsaa, at jeg ingen Officeer befordrer, med mindre jeg er overbeviist om, at han fortiener det.

Lieut. Oldby.

Og dette, Hr. General! opmuntrer enhver til at stræbe, at fortiene Deres Agtelse. Jeg er een blant Deres yngste Officerer, og jeg har mange brave Formænd i Regimentet. Æren og vore Pligter vil snart kalde os til et fælles Maal; — skulde jeg da, naar det gielder at prøve Mod og Hierte, ved en eller anden Leilighed kunde blive deres Opmærksomhed værdig, tviivler jeg ikke om Deres Yndest. Om jeg ikke havde kiendt Dem, torde jeg umuelig have sat saa vigtig en Prøve paa Deres Fortrolighed; men, Hr. General! vi kan ingen Øieblik være sikker for vore Fiender, dette var Aarsagen til min Bekymring for Dem, — ja, min Herre! jeg er sat i saa ængstende en Frygt, som jeg umuelig kan forestille Dem. De maae ikke troe, at jeg frygter for Fienden; nei, det er nok til at berolige mig, at jeg skal stride for min Konge, min Ære og mit Fædreneland.

Kommendanten.

Nu — jeg frygter ikke heller for Fienden; — men

mit

mit Blod, mit eget Blod raaber Fortvivlelser ud imod mig med Naturens Stemme. Almægtigste Gud! hvad De dog har sat mig i en grusom Bekymring, — at jeg ogsaa skulde være saa ubesindig, at tillade Kapitain Dygvestad, at reise ud til sin Gaard med min Kone og min Dotter — — Een af Deelene kan forurolige Dem, Hr. Lieutenant; men der er noget mere, som foruroliger mig i denne forvirrede Tilstand.

Lieut. Oldby.

Hr. General! — hvorledes? — een af Deelene, siger De, skulde urolige mig? [afsides] Ha, Dygvestad, har du været en troløs Ven? har du robet mig, da skal den sidste Draabe Blod rinde fra dit Hierte — [høit og forvirret] — — Deres Tilstand —

Kommendanten.

Dygvestad er Deres Ven — —

Andet Optrin.

Lieutenant Klingeisen (uden Sideværge). De Forrige.

Lieut. Klingeisen.

[med en smilende Mine.]

Hr. General! jeg bringer Dem en bedrøvelig Tidende.

Kommendanten.

En bedrøvelig Tidende! — og Deres Mine viser mig en sand Fornøielse —

Lieut. Oldby.

De er Soldat; Lieutenant Klingeisen! men ikke Menneske.

Lieut.

Lieut. Klingeisen.

De kiender mig da, Oldby! mærker jeg. Jeg er stolt af at tænke som Deres Fiende; sandt nok! — jeg er Krigsfange, — min Person er Deres; men mit Hierte er min Konges.

Kommendanten.

Og Deres Konge maae være stolt af Dem.

Lieut. Klingeisen.

De smigrer mig, Hr. General! — var jeg Deres Landsmand, tænkte jeg, som De; — jeg ærer Dem, og jeg ærer deres Konge, saa længe De ikke foragter min. Naturen har indprentet os allesammen hellige Følelser for vort Fædreneland. Jeg ærer Deres graa Isse, som har budt sig villig frem for utalte fiendtlige Klinger, og Dem, Lieutenant Oldby! ærer jeg, fordi De tænker ligesaa varmt for Deres Konge, som jeg for min — Oh! gid vi vare fødte til at stride for een Konge!

Lieut. Oldby.

Min Ven, og min Fiende! lad mig omarme Dem!

[han omarmer Lieutenant Klingeisen.]

Kommendanten.

Lad Deres Hierte tale! Nidkierhed for Deres Fædreneland taler Hiertets sande Følelser. — Siig mig da med de gladeste Miner, hvad bedrøveligt De har at berette mig? — Som Menneske, veed jeg, at De føler min Ulykker; men, som Soldat, bør De ikke.

Lieut. Klingeisen.

Deres Kone og Deres Dotter.

Lieut. Oldby.

O Himmel!

Lieut. Klingeisen.

[bliver ved.]

Ere fængslede — Dygvestads Lystgaard staaer i lys Lue — De to vigtigste Bondebyer paa Deres Gods ere næsten opbrændte; De kan see det hele Optrin paa den nordre Bastion, — og mine Venner ere i fuld Anmarsk mod Byen.

Lieut. Oldby [afsides.]

Gud! — alt mit Haab er forloret.

Kommendanten.

Gid jeg aldrig var bleven Mand og Fader! Gruelige Skiebne! — Du sønderknuser mig i det vigtigste Øieblik, det Øieblik, jeg skal være betænkt paa at opfylde mine Pligter mod min Konge.

Tredie Optrin.

John. De Forige. siden Mester Knsvart.

John [i Kulissen].

Saa for Djevlen, Mand! — bie til jeg har meldt Jer.

Kommendanten.

Hvad er der? —

John.

En gal Mand — Herre!

Knsvard.

[uden for, brydes med John.]

Gal mig her, og gal mig der; jeg er klog nok for mig

mig selv — jeg vil ind, jeg maae ind, jeg skal ind! — — Der er ingen Snak for, Sluppert! saaer jeg ikke Kommendanten i Tale, er I Forrædere alle tilsammen — forstaaer I mig? Forrædere siger jeg, Landsforrædere, Snaphaner, Kanailler, Spidsbuber — —

Kommendanten.

Naa, naa, saa kom ind da! — hvad vil han?

[John gaaer.]

Fierde Optrin.

Kommendanten. Lieutenant Oldby. Lieutenant Klingeisen. Rusvart.

Rusvart.

Den forbistrede Karl! — Gehorsamster Diener, min naadigste Hr. Kommendant! Jeg maae have den Ære at sige Dem, at Deres Herr Tiener er en uforskammet Tolpel; der er en Grobian, som ikke er et Skud Krudt værd. — Apropos! De har vel ikke den Ære, at kiende mig.

Kommendanten.

Ikke det jeg veed, min gode Mand.

Lieut. Klingeisen.

Tør man ellers have den Ære at spørge?

Rusvart.

Deres Ord i Øren, Øren skal være min. Mit Navn er Mester Rusvart, og jeg er Skomager paa min Profession til Tieneste; behøver De ellers noget, er De saa god, at sige til. Jeg er en Mand, som kan sye Skoe efter enhvers Hoved; thi jeg skal sige Dem,

Dem, Hr. Kommendant! min salig Fader var ogsaa Skomager, ja, det var en Mand, Deres Naade! De kan vide jeg arvede saamæn for 200 slette Daler Læder efter den salig Siel; og derfor er jeg ogsaa en Mand, som kan sye Skoe, maae jeg have den Ære, at sige Dem.

Kommendanten.

Jeg takker ham, Mester! for hans gode Tilbud; — men — —

Lieut. Oldby.

Er det ikke andet, han vil, min gode Mand! saa kom igien en anden Gang — Vi har noget vigtigt —

Rusvart.

Vigtigt? — Vigtigt, siger De? — just derfor kommer jeg —

Kommendanten.

Da er det saamænd paa en meget ubeleilig Tid.

[under følgende Repliker synes Kommendanten urolig og fortredelig, og hører ikke meget paa Mester Rusvart.]

Rusvart.

Deres Ord i Æren, — det gior mig ont; jeg kommer i en lille Begivenhed efter Omstændighederne — Seer De vel, mine Herrer! — jeg er en Krigsmand paa en Hals, jeg torde slaaes med Tyrken selv, om det endelig skulde gielde — Uh, dersom jeg kuns havde ham her, saa skulde De see for Deres lebendige Øine, hvor jeg skulde zerhakke ham? — jeg skulde lave Dem saadan en tyrkisk Beuf à la mode; De skulde kuns see, hvor net jeg skulde sye den Hund baade sønder og sammen.

Lieut.

Lieut. Klingeisen.

Han kommer da vel for at give sig i Tieneſten?

Rusvart.

Deres Ord i Øren, — nei, nei — Gud forlade Dem! skulde jeg slippe mit gode Haandværk, som har født og ernæret mig saa got som fra Vuggen af til nu, da jeg er saa nær elleve Aar paa min fierde Snees? Nei, nei, jeg siger mange Tak, Deres Velbaarenhed! da kiender de ikke Mester Rusvart ret endnu. De skulde kun have hørt, hvad min salig Fader sagde til mig, da han giorde sig særdig at marskere til den anden Verden, han sagde: — hører De Hr. Kommendant! — Du biſt mir ein verfluchter Jung, Kaspar! og pyt — der var det klart med ham. [han græder] De kan ellers tro min Hr. Kommendant! — den salig Mand var en Tydſker paa en Hals; han talte saa got tydsk, som han kunde været derude fra Frankfurt eller Drausen bey mir, hvad man kalder det; for jeg maae have den Øre at sige Dem, den salig Siel havde været Kapperal i sine unge Dage, saa De kan vide, at jeg ogsaa forstaaer noget af Krigsvæsenet. — Jeg har saamænd endnu mit Trægev. og min Karduus-papirs Patrontaske, som jeg exerserede med da jeg var en Poyk. Ja, min Herre! — jeg kunde exersere og skansere og blukere og kommandere — hui: Das Gewehr hoch! Schlacht an! Gebt Feuer! — Pou! — Det var en Lyst at høre paa mig kan De tro, — og derfor kommer jeg —

Lieut.

Lieut. Oldby.

[som kuns meget lidet hører paa Rusvart.]

Dog vel ikke for at kommandere Kommendanten, min kiere Mester!

Rusvart.

Nei, nei — Deres Ord i Æren. Jeg har al for megen Salvegarde for Dem dertil; — nei — men jeg kommer ellers for at underrette Kommendanten om saadant et og andet lille Fif, som jeg har udspioneret til Byens Beste; thi, jeg skal sige Dem, — jeg har en Arvebog, som jeg har arvet efter min salig Mormor, den heder: Schelmereyen über alle Kanaillereyen, og af den har jeg lært saa mange Kneb, at jeg med Deres gode Tilladelse — kunde være General, naar det skulde gielde. Vel siger Sprichwortet, Deres Ord i Æren: Skomager bliv ved din Læst; men man skal just ikke skue Hunden paa Haarene, for jeg er en Mand, Hr. Kommendant! — en Mand — —

Kommendanten.

Som burde være Generalissimus.

Lieut. Klingeisen.

Over alle Generalissimusser, — saasnart Freden var sluttet —

Rusvart.

Deres Ord i Æren; men at komme til Meningen; jeg er ikke for at sladdre Tiden unyttig bort. Som jeg har hørt er her Ugler i Mosen, mellem os at sige; jeg har fra en sikker Haand, at Fienden skal være hos os inden det bliver Dag, — og man vil sige, at hans Armade skal bestaae af fem hundrede tu-

finde Mand Rytterie med Støvler og Sporer; og det er jo en Dævels Hoben, Hr. Kommendant; men vil De lyde mit Raad, skal vi, tag mig Fanen! beskuppe dem saa mange de ere, for naar de kommer saa nær til Byen at vi kan lange dem med vores Kanoner og Mørsere, og det andet Dævelskab, maae vi enten skyde dem filisterfort, som Tydskeren siger: über ein Hauffen — eller — — skikke en Heroldius ud til dem [og den vil jeg tage paa min Samvittighed] og udbede sig paa Byens Vegne et Par Timers Stilstand; Raison, Hr. Kommendant! saa løber de ikke Storm — Imens sender vi et Par Orehoveder Brændeviin ud til dem, for at lade som vi har i Sinde at gjøre os gode Venner med dem — ih nu, saa holder de sig lystig — seer De vel, saa drikker de, og saa bliver de fulde — saa falder de i Søvn, og, inden de da faae sovet Rusen ud, skyder vi dem ihiel alle tilsammen. — Hestene kan vi gjøre til Bytte, og anlegge det nydeligste Stutterie med —

Lieut. Klingeisen.

Men min gode Mester, saa vilde her blive flere Heste end Mennesker i Landet —

Rusvart.

Desto bedre, min Herre! der er altid Fordeel ved, at have noget i Baghaanden.

Femte Optrin.

Major Haraldson. De Forrige.

Kommendanten.

Saa sildig — Hr. Major! — Har De noget vigtigt?

Major

Major Haraldson.

Vigtigt og bedrøveligt paa engang, jeg vilde, at en anden maatte have bragt Dem denne Tidende.

Kommendanten [til Rusvart].

Han skal have Tak for sin Underretning, naar jeg behøver ham, skal jeg lade ham kalde.

Rusvart.

Jeg er altid beredvillig, Hr. Kommendant! at gaae Dem til Haande i Raad og Daad, Dag og Nat, tidlig og sildig; — jeg skal staae paa Pinde for Dem, naar De forlanger det.

Kommendanten.

Jeg er ham meget forbunden.

Rusvart.

Maaskee det er et vigtigt Anliggende, Majoren har at bringe Dem, tænge De til mig, saa er jeg her —

Kommendanten.

Oh, det er vel just ei af saa stor Vigtighed, at jeg dermed skulde umage ham; som jeg siger, hvis det gisres fornsdent, skal jeg strax lade ham hente.

Rusvart.

Deres Ord i Æren — De kan kun lade spørge efter Mester Rusvart i de syv Hierter paa Gaasestien.

Kommendanten.

Got, got Mester! — han kan forlade sig derpaa.

Lieut. Klingeisen.

Og saasnart jeg bliver Kapitain, skal han paa Parole blive min Kompagnieskomager.

Rusvart.

Gehorsamster Diener — [han gaaer.]

Kommendanten.

Min Herr von Klingeisen! Majorens Ærende er nok af Vigtighed —

Lieut. Klingeisen.

Jeg forstaaer Dem — [han gaaer.]

Lieut. Oldby.

[som ogsaa vil gaae bort.]

Befaler De noget? Hr. General!

Kommendanten.

De maae ikke gaae bort — De er jo hverken Krigsfange eller Skomager.

Siette Optrin.

Kommendanten. Major Haraldson. Lieutenant Oldby.

Major Haraldson.

Fienden er neppe fire Mile fra os. De har opbrændt Dygvestads Gaard og to Landsbyer paa Deres Gods.

Kommendanten.

De bekræfter Lieutenant Klingeisens Beretning.

Major Haraldson.

Det er endnu ikke nok — jeg maae hugge et Saar i Deres Hierte, som jeg gyser ved, at tænke paa: hele Byen er i Oprør, nogle oprørske Hoveder har opkastet sig til Anførere — Ordet gaaer, at Deres Kone og Dotter tilligemed Kapitain Dygvestad ere indviklede i et skammeligt Forræderie.

Lieut.

Lieut. Oldby.

O Gud! — hvor er da nu Tro og Love?

Kommendanten.

Naa du almægtige Beskiermer! jeg anraaber din Bistand; skal da alle de grummeste Ulykker velte ned over mig? — Ha, lad Fiender da nu stimle i Millioner imod os, jeg skal selv villig offre mit Liv. Det eene skal trøste mig, at jeg seer Leilighed til at blive Deres Rov, naar jeg først har hevnet min Død.

Major Haraldson.

Hr. General! det er en Helt, som foragter sin Ulykke.

Kommendanten.

Men det er et Umenneske, som ikke føler den. Troer De da, at jeg kan være ligegyldig ved at høre, at min Kone og min Dotter har giort sig skyldig i Forræderie; — dog, jeg kan ikke troe det — jeg kiender for vel deres Tænkemaade, om de endogsaa ere faldne i Fiendens Hænder, kan de dog aldrig have tænkt saa afskyelig. Endnu er der noget, som taler i dette Hierte til deres Forsvar; — og Dygvestad — Deres Ven — Oldby! —

Lieut. Oldby.

Min Ven! — Hr. General! jeg kiender ikke længer den for min Ven, som er bleven Kongens Fiende —

Kommendanten.

Han har altid været en ærekier Soldat — han har i den Tid, som han har staaet ved mit Regiment, viist de største Prøver paa Troskab og Kiækhed, og just dette var Aarsagen til, at jeg anbefalede Dem

hans Venskab, min kiere Oldby! — Han kan umueligt eie saa nedrig en Siel.

Major Haraldson.

Jeg beklager Dem, Hr. General! De er værd at beklage, allerhelst paa en Tid, da Deres Pligter afbordre Dem de vigtigste Anstalter til Byens Frelse. Man kan let forestille sig i hvad Forfatning De maae være, og denne Forvirring, som de nu er sat i, vil efter alle Udsigter blive Fædrenelandet en betydelig og næsten uundgaaelig Ulykke.

Kommendanten.

O, min Ven! jeg kiender mig selv endnu, som Soldat, som Menneske kiender jeg mig næsten ikke længere; Familie-Ulykker bør ikke afhindre os fra, at fyldestgiøre de Pligter, vi skylde vor Konge og vore Medborgere. Er min Kone og min Dotter skyldige, anseer jeg dem for mine Fiender, da skal jeg selv blive deres strengeste Dommer; — da skal jeg raabe Gud til Hevn over deres ugudelige Troløshed — ja, da skal jeg i mit sidste Døds Øieblik forbande dem ned i Fortvivlelsens Afgrund. — Hr. Major! først og fornemmelig maae vi see til at stille Oprøret; dertil skal de kommandere en paalidelig Officeer med et Par Underofficerer og Mandskab efter Omstændigheden; er det mueligt, skal Hovedmændene for Oplsbet arresteres. Dernæst skal de i største Stilhed, saa hastigt, som mueligt, lade alle Regimentets Officerer beordre, at møde her i mit Qvarteer.

Major Haraldson.

Det skal skee, min Hr. General!

Kommen-

Kommendanten.

De maae ufortsvet udrette min Befaling.

[Major Haraldson gaaer.]

Syvende Optrin.

Kommendanten. Lieutenant Oldby.

Kommendanten.

Nu, min Hr. Lieutenant! — overfus mig med de allerbittreste Bebreidelser for min ulykkelige Uforsigtighed; jeg fortiener det — ja, jeg fortiener det.

Lieut. Oldby.

Nei, min Hr. General! De fortiener Medynk af ethvert følende Menneske. Gid jeg kunde redde Dem af disse grumme Omstændigheder med mit Blod; — det skulde være mig selv en behagelig Lindring i min egen Ulykke. — —

Kommendanten.

Deres Ulykke! — kan De sammenligne den med min?

Lieut. Oldby.

Jeg kiender Deres, og jeg føler den, — ja Herr General! jeg føler den. Kunde De see, hvad Piinsler der omspender mit Hierte for Dem? O Gud! da først skulde De fuldkommen blive overbeviist om, at Deres Skiebne er mig vigtig. [næsten forvirret.] Dersom jeg kunde rive Deres Dotter og Deres Gemahl ud af Fiendernes voldsomme Haand, da tro mig, — ingen Diævel skulde holde mig tilbage [forvirret] og omendskiønt Aurelie var skyldig; men mit Hierte siger tvertimod, saa kunde dog Kierlighed —

Kommendanten [forundret].

Kierlighed? — Oldby! —

Lieut. Oldby [afsides].

O Himmel! — jeg er forraadt.

Kommendanten.

Nu, nu, tael De kuns videre! Har De Fortrolighed til mig, saa fornærmer De mig med at fortie noget, som angaaer min Familie.

Lieut. Oldby.

Hr. General! velan — jeg veed dog at Dygvestad har røbet mig; hans Troløshed mod mig forvisser mig om, at han har kundet være nedrig nok til at blive en Landsforræder. Venskabs Lov er hellig, og den, som fornærmer sin Ven, er et afskyeligt Uhyre, som aldrig kan giøre Fordring paa Menneskeligheden.

Kommendanten.

Dygvestad — siger De! — skulde have røbet Dem! hvorledes? —

Lieut. Oldby.

Han har aabenbaret Dem den Forbindelse, som er imellem mig og Deres Dotter.

Kommendanten.

Ved den levende Gud! — han har aldrig nævnet det mindste Ord derom — De har jo selv røbet sig — jeg veed intet deraf, førend De nu siger mig det; — men hvad? — Kierlighed kan aldrig være Forbrydelse, naar den er grundet paa rene Hensigter, og desuden, min kiere Oldby! en Soldats Dotter er aldrig for god til at blive en anden brav Soldats Kone. De er ung; men Deres Fortieneste og Tænkemaade viser, at

De

De er en sand Adelsmand. Ærens Bane staaer aaben for Dem; De kan jo blive det samme, som jeg er, om De skal leve. Elsker min Dotter Dem, og hun er uskyldig, som jeg haaber, har De der min Haand paa, at hun skal blive Deres Kone, naar De forlanger hende.

Lieut. Oldby.

Var jeg ikke Soldat, Hr. General! skulde jeg ved Knæfald — vise Dem min oprigtigste og varmeste Erkiendtlighed. O! Kierlighed forsikrer mig om, at Aurelie ikke kunde fornedre sig saa dybt. Vi maae ikke være for letsindige til at troe alt, hvad der bliver sagt os om vore Medmennesker, og mindre vore Venner, allerhelst dem, som Naturen sammenknytter os med ved de helligste Baand. Nu kan jeg da tale aabenhiertet med Dem; De er Fader, og jeg er Elsker: Jeg torde bygge den stærkeste Fæstning paa Deres Dotters Dyd, hun eier en reen Siel, hun har Deres Tankemaade, og hvorledes kunde hun da lade sig forlede til at tage Deel i saa afskyelig en Forbrydelse.

Kommendanten.

Jeg maae ogsaa have stærkere Beviser, inden jeg troer noget om nogen af dem. De veed Oldby! at jeg er en afsagt Fiende af overilende Fordomme.

[Officerene har alt begyndt at samle sig i det nederste Gemak, og efterhaanden formere sig.]

Ottende Optrin.

Froken Krondorf. De Forige.

Froken Krondorf.

Den Tillid jeg har til Deres Retsindighed, Herr General! — bringer mig for Deres Fødder —

Kommendanten [reiser hende].

Hvordan, Frøken! — hvad vil De, hvad fordrer De af mig?

Froken Krondorf.

Hevn! — Hevn over en Forbryder! som har fornærmet min Ære.

Kommendanten [heftig].

Hvem har fornærmet Deres Ære? — sig frem!

Froken Krondorf.

Der staaer han —

Lieut. Oldby.

Hvem? — jeg? Froken!

Froken Krondorf.

Ja Dem, just Dem, Nedrige! jeg skal tage Maasken af Deres skinhellige Ansigt — jeg skal snart blotte den frække Forbryder — bragte De mig ikke dette Brev.

Lieut. Oldby.

Jo, min Frøken! var det nogen Forbrydelse.

Froken Krondorf.

Kan De nægte Deres skammelige Ænker? — Hr. Lieutenant! — Oprigtig Kierligheds Forstaaelse maae De ikke ansee for Spilfægterie.

Kommen-

Kommendanten.

[med en betydelig opbragt Mine.]

Oldby! — ogsaa De!

Lieut. Oldby.

Hr. General! jeg forstaaer ikke Frøken Krondorf! min Samvittighed bebreider mig intet; jeg veed mig ikke skyldig i nogen Forbrydelse.

Kommendanten.

Hvori er De fornærmet, min Frøken.

Frøken Krondorf.

Min Herre! — tænker De, som det anstaaer en retsindig og ærekier Mand! saa læs Brevet, og døm deraf, om jeg er fornærmet.

Kommendanten.

[læser Brevet og holder tillige Øine med Oldby.]

» Min Frøken! «

» Den Forstaalse, jeg paa nogen Tid har mærket
» mellem Dem og Lieutenant Klingeisen, kan ikke an-
» det end overtyde mig om, at alle Deres Kierligheds
» Forsikringer har kuns været Veirlys og Luftraketter.
» Om jeg skulde mundtlig have talt med Dem, kunde
» De have ventet sig en Bataillon Spottegloser; men
» jeg vil skaane Dem for bittre Bebreidelser, og allene
» hermed sende Dem Deres lille tvoagtige Hierte-Obli-
» gation tilbage. Jeg er reist bort for at overlevere
» Generalmajorinden og Deres Veninde til Deres Lands-
» mænd. Det bifalder Dem — ikke saa? men for
» al den Kierlighed, der har været imellem os, vil
» jeg dog bede Dem, at De ikke sladdrer noget ud til
» Generalmajoren. Aarsagen til min Bortrømmelse

» er

» er allene en smule Skindsyge; seer jeg Leilighed en-
» gang, skal jeg paa min Parole støde Lieutenant Klingei-
» sen min Kaarde i Livet, saa De maae ikke vente
» sig mange fornsielige Timer med ham. Lieutenant
» Oldby bringer Dem ventelig disse Linier, han veed
» hele Sammenhængen, thi han har været min for-
» nemste Raadgiver og Tilskynder. — Jeg venter ham
» en af Dagene, som Oberløber. Kiender De nogle
» raske unge Kavallerer blant Deres Landsmænd, som
» De vil have hemmelige Breve til, er han nok saa
» god at tage dem med — Adjeu Frøken

Jeg er Deres Tiener

Dygvestad.

Nu, der har vi grundig Oplysning om det alt-sammen — — Hvad kan De sige til Deres Forsvar? Oldby.

Lieut. Oldby.

Hr. General! — der er min Kaarde og her sid-der mit Hiærte; troer De at jeg kan være skyldig, saa lad mit Blod rinde for Deres Fødder; men ved den høieste Gud! jeg svær Dem til, at jeg er uskyldig.

Frøken Krondorf.

Hvormed vil De besmykke sig, Oldby! bragte De mig ikke Brevet?

Lieut. Oldby.

Det nægter jeg ikke, Frøken! men tillad, at jeg retfærdiggior mig for Dem: Da jeg tog Afskeed med Dygvestad uden for Byen, bad han mig med de ømmeste og meest rørende Udtryk, at hilse Dem — Jeg bragte Dem strax hans Hilsen. Erindrer De, Frøken,

at

at De næsten var færdig at smelte hen i Taare, fordi De ikke selv havde talt med ham, førend han reiste. Han sagde til mig: Oldby! bring min beste Pige dette Kys, og sig hende, at jeg kommer igien i Morgen Aften; jeg vilde ikke vaagne hende af sin Søvn — bragte jeg Dem det ikke? — hen imod Aften kom min Tiener til mig, og leverede mig dette skammelige Brev, og sagde: at Kapitain Dygvestad havde befalet ham at levere mig det, jeg saae til hvem det var, og uden videre Betænkning gik strax til Dem dermed.

Frøken Krondorf.

Hr. Lieutenant! alt hvad De der siger, beviser slet intet til Deres Uskyldighed.

Kommendanten.

Oldby! har De forbrudt Dem, saa tilstaae det!

Lieut. Oldby.

Hr. General! jeg er uskyldig — Om jeg vilde have taget Deel med i Dygvestads Forræderie, og havde været Medvider, havde jeg nok ogsaa pakket ind tillige med ham.

Kommendanten.

Jeg beskylder Dem ikke heller; men læste De da ikke Brevet førend De bragte det til Frøkenen —

Lieut. Oldby.

Det var forseglet.

Frøken Krondorf.

Men havde De ikke læst det i Forveien hos Dygvestad?

Lieut. Oldby.

Havde jeg det, min Frøken! — havde han vel leveret

veret saa vigtigt et — Brev i min egen Haand, og hvortil havde han da brugt min Tiener? Gid jeg kunde have omtet noget om Brevets Indhold! — tro mig jeg havde ikke bragt det til Dem, men ufortøvet til Generalen; det havde da maaskee endnu været Tid at indhente Dygvestad; men jeg kan ikke tro, at han har kunnet skrive saadant et Brev til Dem, det er ganske upassende med al hans forige Tænkemaade og Opførsel. Tillad mig, Hr. General! at see Brevet —

Kommendanten.

Der har De det —

Lieut. Oldby.

[saasnart han seer det.]

Det er ikke Dygvestads Haand.

Froken Krondorf.

Kan De nægte det?

Lieut. Oldby.

Ved alt det helligt er, Hr. General! jeg besvær Dem — her er Skielmer i Baaden — og vel om ikke Klingeisen —

Kommendanten.

Klingeisen er vor Fiende; men han er veltænkende.

Lieut. Oldby.

Dog, om han kan giøre os nogen Skade, fortænker jeg ham ikke.

Kommendanten.

[som nøie betragter Brevet.]

Mig synes ei heller, at det er Dygvestads Haand.

Froken Krondorf.

Gid han var uskyldig — gid han ikke havde væ-

ret

ret saa lastværdig; naar man elsker, saa frygter man stedse.

Kommendanten.

Giv sig tilfreds, Frøken! Sagen skal blive nøie undersøgt, og over den, som har fornærmet Dem, lover jeg Dem tilstrækkelig Fyldestgiørelse.

Niende Optrin.

John. De Forige.

John [stakaandet.]

Hr. General! hele Byen er i Oprør, og en heel Bataillon Pøbelkram finder for got, at bestorme Deres Hotel.

Kommendanten.

Jeg skal gaae ud paa Altanen og tilfredstille Dem.

John.

Oh nei, Hr. General! vov det ikke, De stener Dem vist ihiel.

Kommendanten.

Steene mig ihiel — det er jeg ikke bange for — jeg vil raabe ud til Mængden, at enhver, som har noget imod mig eller min Familie, skal blive tilladt at tale med mig.

Lieut. Oldby.

Efter min Indsigt, vil det blive det hastigste Middel til at dæmpe Oprøret, allerhelst naar Generalen med faa og fyndige Ord forestiller Dem Byens almindelige Fare, og at intet større Onde kan tænkes, end indbyrdes Urolighed.

[De gaae hastig ind, Dækket falder.]

Ende paa det første Optog.

Andet

Andet Optog.

[Skuepladsen forestiller et stort Torv, længst borte sees Byens Fæstningsværker, under dem ligger et Vagthuus.]

[Klokken er henimod to om Natten.]

Første Optrin.

En Skildvagt gaaer frem og tilbage uden for Vagten, siden Vagten og Runden.

Skildvagter.

[en efter anden langt borte anraabe Runden.]

Hvem der? Hvem der?

[siden]

Rund forbi!

Skildvagter.

[nærmere og siden endnu nærmere.]

Hvem der? hvem der?

[siden]

Rund forbi!

Skildvagten [uden for Vagten].

Hvem der? Hvem der?

[Runden med sit Mandskab sees af Tilskuerne.]

Runden.

Dagrund!

Skild-

Skildvagten.

Staae Rund! Feltskrig! Officeer ud! Vagt i Gevær!

[Vagten kommer ud.]

Den vagthavende Officeer.

Fremad retter eder — Giv agt! — Geværet paa Skulderen!

[Een af Mandskabet, som fører Runden, hvidsker Feltskriget til den vagthavende Underofficeer, som imens sætter ham Korsgeværet for Brystet.]

Den vagthavende Underofficeer.

[i det han træder paa sin Plads.]

Runden er rigtig.

Den vagthavende Officeer.

Giv agt, præsenteer Geværet! avanceer Rund!

[Runden nærmer sig til den vagthavende Officeer, som hvidsker ham Parolen, imens sætter Runden ham Kaardespidsen for Hiertet.]

Runden.

God Vagt!

Skildvagten.

Rund forbi!

[Runden gaaer bort med nyt Mandskab. Hans forige Mandskab gaaer tilbage til deres Vagt.]

Den vagthavende Officeer.

[saasnart Runden er nogle Skridt forbi ham.]

Giv agt! — Geværet paa Skulderen! — ved Foden! — Stræk Geværet! — Høire omkring! — Marsk!

[De nærmeste Skildvagter paa den anden Side af Vagten anraabe Runden, som forhen, og siden de længere borte. Nogle af Vagtmand-

skabet bliver uden for Vagten og nogle af dem sætter sig paa en Bænk, som staaer uden for Fourskætterne, naar man ikke hører mere til Runden synges ved Musik af Piber; Trommeslageren trommer efter Takten paa Messinget af sin Tromme.]

Chor.

Pligt og Mod os kalde
Frem til Strid og Ære;
Lad vort Løsen være:
Kamp og Strid vor Lyst!
Naar vi blege falde,
Skal vort Løsen være:
Fødelandets Ære
Ulmer i vort Bryst!
Nordens Fiender bæve!
Nordens kiække Sønner!
Seierskrandsen lønner
Blodig Tindings Sved!
Kongen længe leve!
Rigernes Beskytter
Styrke Tronens Stytter
Snart med varig Fred!

Andet Optrin.

Adjoutant Rikard. von Wühlenbeutel. Mester Rusvart. nogle Soldater. Opleb af Pobelen.

von Wühlenbeutel [til Adjoutanten].

Min Herre! jeg er Adelsmand, saavelsom De, og jeg lader mig ikke arrestere af Dem.

Adjoutanten.

Det skal vi nok lære Dem [til Soldaterne i det Pobelen stormer ind paa dem.] Slaae tilsides Karle!

Rusvart.

Men er det at medhandle en sand Patriot?

von Wühlenbeutel.

De maae vide, Hr. Kapitain, at min Oncle Gouverneuren ikke tillader, at man slæber mig, som en Kieltring giennem Byens Gader, — og mindre, at man bringer mig i Vagten.

Adjoutanten.

Snak, snak, min kiære Mand! — her hielper ingen Modstand — afsted!

Rusvart.

Man tager sig vel dog i Agt, gode Herre! at man ikke forgriber sig imod mig. Jeg er dog ingen Misdæder.

Adjoutanten.

Han skal kun ikke bekymre sig om noget, han bliver ganske billig medhandlet efter Lands Lov og Ret.

von Wühlenbeutel.

Tag Dem i Agt! jeg skriger om Hielp;

Adjoutanten.

Vil De gaae med det Gode, ellers bruger jeg Magten.

von Wühlenbeutel.

De vil komme dyrt til at betale denne Leeg — — Jeg flytter ikke en Fod af Stedet, inden De viser mig Kommendantens Ordre.

Adjoutanten.

[trækker sin Kaarde og sætter ham for Brystet.]

Her er Ordre nok for Dem, min Herre! De er en offentlig Rebeller.

Rusvart.

Deres Ord i Øren; men jeg er dog en ærlig Mand.

Adjoutanten.

Det vil Udfaldet vise — afsted! [Pøbelen stormer til og vil rive von Wühlenbeutel og Rusvart bort.] For Dievlen, Karle! stød mellem det Johanhagel. — Den første som nærmer sig skal det gielde Livet — træk dem til Vagten med Magt.

Wühlenbeutel og Rusvart.

Gevalt! Gevalt!

Tredie Optrin.

Major Haroldson. de Forige.

Major Haraldson.

Kommendanten lader befale at Monsr. Wühlenbeutel

tel skal sluttes i Jern, og at Arrestanterne skal anvises hver sit Afslukke.

von Wühlenbeutel.

Hvad? sluttes i Jern — er Kommendanten gal?

Adjoutanten.

Han er temmelig uregeerlig.

Major Haraldson.

Saa lad Gevaldigeren give ham en Springer ved Benene — Der er gode Raad for balstyrige Folk. Ophold Dem ikke forlænge, Hr. Kapitain! Generalen venter paa Dem.

Adjoutanten.

Saasnart som mueligt, Hr. Major! — saa fort med Dem. —

[Soldaterne bringer dem til Vagten med Magt.]

Fierde Optrin.

Major Haraldson allene.

I Sandhed! — jeg tager største Deel i den Forvirring vores brave Oberst er sat i — Min Gud! hvad maae det dog ikke være grusomt, at undfaldes af sine beste Venner og Paarørende, naar man skal være betænkt paa, at opofre al sin Velfærd for Statens Vel.

Femte Optrin.

Major Haraldson. Lieutenant Oldby. John.

Lieut. Oldby.

[i Overkiole med Hatten dybt ned over Øinene.]

Ha, Kierlighed! du bringer mig til Fortvivlelse.

John.

Men Hr. Lieutenant! er De da saa forblindet, at De ikke kan indsee, at det er en dum Streg, at elske, naar man skal ud at slaaes paa Liv og Død, og hvert Øieblik maae holde sig marskfærdig at reise til Evigheden.

Lieut. Oldby.

Jeg maae døe i min Smerte.

John.

Ja mænd! — man kan endelig ikke døe mere end engang; men betænk dog, Hr. Lieutenant! Døden er haard at gaae paa — og — det er dog ingen Springedands.

Major Haraldson.

Hvad fattes Dem, Oldby! De forekommer mig saa urolig og forvirret.

Lieut. Oldby.

Fortvivlet maae De sige, Hr. Major!

John.

Der kommer dog intet ud af disse Kierligheds Nattepatroller — Hr. Lieutenant! kom og gaae hiem!

Major Haraldson.

Men Oldby! hvad skal jeg tænke om Dem?

Lieut. Oldby.

De maae tænke om mig, hvad De helst vil? — jeg er den ulykkeligste Skabning — ingen Redning seer jeg, som kan være tilovers for mig. Venskab og Kierlighed er Grunden til min Ulykke. Forestil Dem, Hr. Major! — Min Ven er bleven en skiændig Forræder, han har forført den Pige jeg elskede høiere end

mig

mig selv, til samme Nedrighed, og det er endnu ikke nok dermed, han har søgt at gisre mig selv mistænkt for at have taget Deel i hans Troloshed. O Gud! har jeg kunde tænkt saa afskyelig. Almægtige! lad din Hevn styrte ned over mig, om jeg nogentid har tænkt uredelig mod mit Fædreneland og min Konge — — God Nat, Hr. Major!

Major Haraldson. [holder Oldby tilbage.]

Hvorhen? — min beste Oldby! — hvad vil De foretage Dem?

Lieut. Oldby.

Intet, uden hvad der anstaaer en kiæk og ærekiær Soldat, og et følende Menneske.

John.

[til Major Haraldson.]

Lader De ham slippe bort, gaaer han vist hen og skyder sig ihiel, — han har to Pistoler hos sig — .

Lieut. Oldby.

Jeg skulde skyde mig ihiel, siger du; nei, da kiender du mig ikke ret; — jeg duellerer ikke med Skiebnen paa den Maade, mod den bruger jeg Fornuftens Vaaben.

Major Haraldson.

Det er jo Nat, Hr. Lieutenant! — bliv hos mig til det bliver Dag — jeg lader Dem ikke komme fra mig.

Lieut. Oldby.

Hr. Major jeg — jeg besvær Dem, lad mig gaae! det gielder min Velfærd — hvert Minut er mig kostbart —

Major Haraldson.

Dersom jeg ikke bedre kiendte Dem, Oldby! slap De ikke fra mig; men jeg er forsikkret om, at Deres Tænkemaade er saa høi og ædel, at De ikke kan falde hen til Nedrighed — jeg er overbeviist om, at De er en behiertet Officeer og et veltænkende Menneske.

Lieut. Oldby.

Enten skal De see Prøver derpaa nu eller aldrig — lev vel, Hr. Major! [han vil gaae, John vil følge ham.] Hvorhen?

John.

Jeg kan ikke forlade Dem, jeg maae følge Dem i Liv og Død.

Lieut. Oldby.

Du vil følge mig — ikke et Skridt længer! jeg maae være allene. [han gaaer hastig bort.]

John.

De har et stort Ansvar, om han kommer noget til, Hr. Major.

Siette Optrin.

Adjoutanten. Major Haraldson. John.

Adjoutanten.

[kommer tilbage fra Vagten.]

Hvor uregeerlig den lille Hr. von Mühlenbeutel ikke stillede sig an? Han løb omkring i Vagten, som et rasende Menneske — "Jeg faaer vel dog en kavalerisk Arrest" sagde han — det forstaaer sig — Justitz-Skiersanten lukkede Bollestalden op — see her, min Herre!

Herre! — det bliver Deres Lukaf — "Mon dieu! slog han Haand i Haand, — ikke engang en Sopha, — ingen Speile, — ingen Kommoder, — hvor er min Seng?" — der er en Brik for Dem. — "En Brik!" — en Brik, sagde han — "I handler jo med mig, som jeg kunde være en Soldat eller et umælende Beest" — Ikke stort andet, svarede man ham — — "hvortil skal dette Jern" sagde han med en bister Mine — det er til Dem, svarede Justitz-Skiersanten — "hvad, sagde han? til mig! til mig? — veed I, hvem jeg er? — jeg er en Standsperson, en Adelsmand" — — Det hielper Dem slet ikke, svarede Lieutenanten, vi maae efterkomme Kommendantens Ordre, og det er slet ingen Skam for Dem, naar De er uskyldig, De største Generaler har maattet finde sig deri, og vi kan ikke hielpe Dem.

Major Haraldson.

Det er en lovlig Nødvendighed, at sætte Klemme paa saadanne Herrer, naar de bliver al for urolige — allerhelst paa saa vigtig en Tid.

John.

De skulde kuns seet, hvor kiæk han var, da han stod i Spidsen for sit Pøbelregiment — og hvor uforskammet og hoitidelig han skreeg mod Generalen: Lad os steene den Hund! Kammerader! — Lad os myrde de Landsforrædere! Jeg stod bag ved Generalen paa Altanen og zittrede og bævede; men jeg kunde dog ikke bringe det over min Samvittighed at forlade min Herre. Dernæst slog han en dygtig Kampesteen mod Lygten, og siden en mod Skildvagten, som vi maatte

tage ind paa Tienerkammeret, den stakkels Karl, jeg troer knap at han lever fire og tive Timer.

Major Haraldson.

Det var Synd, om han ikke fik sin Umage betalt; men Hr. Kapitain! hvordan var Skomageren tilmode?

Adjoutanten.

O — han spanklede frem og tilbage i Vagten, og vred sine Hænder, dog var han glad, at han blev fri for Jern.

Major Haraldson.

Jeg troer dog ikke heller, at han stormede til i den Hensigt, som Monsieur Wühlenbeutel — Mester Rusvart er af det Slags Folk, som vil lade sig see ved alle Leiligheder, og han har ogsaa vist snarere giort det af Patriotisme, end Rebellerie — Man kan ofte tage Feil, min Hr. Kapitain, om man vil ansee to Personer, som synes at være lige skyldige, med lige Øine.

Adjoutanten.

Jeg kunde ikke holde mig for Latter, da Wühlenbeutel havde faaet Jernet paa sig — den arme Gevaldigerdreng sparkede han fra sig — saa beed han i Haandskellerne — ha, sagde han — det skulde min Oncle Gouverneuren vide; — hui, kunde jeg sluge alle disse Bøddelknegte! — — ak, dette Vers er ikke sunget for min Vugge —

Major Haraldson.

Den Skamfærd! vi vil faae Utak, Hr. Kapitain, — lad os skynde os til Generalen — han vil inden en Time holde Kommissions-Forhør over Rebellerne — og

han

han har endnu mere — han venter med Smerte paa os — De veed selv i hvad Tilstand han var, da vi forlod ham —

[Major Haraldson og Adjoutanten gaaer.]

Syvende Optrin.

[det begynder kiendelig at dages.]

John allene.

Nu saa fattig en Karl jeg er, synes mig dog, at jeg heller vil være slet og ret John, end Kommandant paa en Fæstning i Ufredstider. Hvad har dog ikke saadan en Mand for et forfærdeligt Ansvar? — og hvor maae han ikke bryde sit Hoved, for ikke at forsee sig i noget? — jeg ynker min stakkels Herre — Den forhærdede Skiebne bombarderer ham ogsaa i denne Tid med alle de Ulykker, som man kan optænke; — men Lieutenant Oldby? hvad der stak ham? gad jeg nok vide; — gaaer han nu hen, og skyder sig en Kugle i Hiertet, saa — ja, hvad saa? John! — saa er det best, at du i Stilhed gaaer hen og skyder dig ihiel med — Jeg holder saa meget af det Menneske, at jeg gierne kunne gaae i Ilden for ham.

[han gaaer bedrøvet bort.]

Ottende Optrin.

Kommendanten. Major Haraldson. Adjoutanten.

Kommendanten.

Vi maae gisre Anstalter — han maae anholdes — endnu kan han ikke være ude af Byen.

Major

Major Haraldson.

Som jeg siger Dem, Hr. General! — han var næsten rasende — Jeg vilde holdt ham tilbage; men han besvor mig, at jeg skulde lade ham gaae — det galdt hans Velfærd — og paa hvad Grund skulde jeg da kunde forhindre ham? Men hvorledes kan De falde paa, at han skulde rømme, han har jo ingen Aarsag dertil?

Kommendanten.

Hvad Aarsag havde vel Dygvestad? — nu seer jeg fuldkommen at det Brev, som Frøken Krondorf bragte mig, havde Grund; skulde jeg dog kunde have troet, at Oldby med saa fræk en Dumdristighed skulde forsvaret sig! — og jeg, som var saa let overtalt til at tro ham — havde jeg kun den Gang strax ladet ham arrestere —

Adjoutanten.

Min Hr. General, han er alt for ærekiær — jeg tør være Dem Borgen for ham —

Kommendanten.

De vil være mig Borgen for Oldby, min Hr. Kapitain — Uden at fornærme Dem eller nogen brav Mand — jeg troer intet Menneske mere — jeg har al for mange Beviser om skammelig Troløshed — min egen Kone, min Dotter, Kapitain Dygvestad — —

Adjoutanten.

Jeg tilstaaer Dem, De taler Sandhed.

Kommendanten.

Forestil Dem, mine Herrer! — hvilken Dumdristighed. Jeg underskrev et Pas i Gaar Aftes for en

Lieute-

Lieutenant med en Kommando af to Underofficerer og 6 Mand, som skulde tage Forpost paa de Høie, som ligge en Mils Vei her fra Byen. [til Adjoutanten.] Det var en af Aarsagerne til at jeg havde saadan en Skynding med Dem, at De skulde komme hastig tilbage fra Vagten. Jeg vilde at Kommandoen skulde marskere ud, saasnart det blev Dag — — Det Pas tager han bort af mit Bord, og i hvad Hensigt skulde han vel have giort det uden for at holde Ord og komme afsted til sin kiære Dygvestad —

Major Haraldson.

De kan ikke andet end have de største Formodninger imod ham.

Kommendanten.

Og da De siger, Hr. Major! at han havde Pistoler med sig —

Adjoutanten.

Alting bekræfter Deres Mistanke.

Kommendanten.

Ja — vi maae, saa meget som mueligt, hvad der staaer til os, søge at forhindre hans Flugt. Hr. Kapitain! De skal strax giøre Forbud ved Portene, at man hverken lader ham ud- eller indpassere; men strax arrestere ham.

Adjoutanten.

[i det han gaaer.]

Som De befaler.

Niende Optrin.

Kommendanten. Major Haraldson.

Kommendanten.

Hr. Major! ved den levende Gud! jeg svær Dem til, at jeg aldrig har været mig selv mindre mægtig, end nu, da den yderste Nødvendighed fordrer mig til at vise Mod og Hierte. Jeg er saa tvivlraadig og forvirret, at jeg næsten er ukiendelig for mig selv — Mit vigtige Ansvar, og alle de Gienvordigheder, som overvælder mig — betænk!

Major Haraldson.

Deres Tilstand er beklagelig.

Kommendanten.

Ja — jeg seer mig forladt af alle dem, som jeg havde sat min største Tillid til. Gud! skulde man dog troe, at vore beste og fortroligste Venner, — vore nærmeste Paarørende, ja selv de, som har os at takke for Livet, skulde kunde tænke saa afskyelig? — Dem, som Naturen forbinder os ved de helligste Pligter, skulde man kunde forestille sig, at just de forlod os, naar den bedrøvelige Modgang truer os med Overfald? Store Gud! det er mere end umenneskeligt!

Major Haraldson.

Skiebnen er ubarmhiertigere imod Dem end den grummeste Tiger mod sit Bytte; men min Hr. General! det er en Helt, som er ligesaa kiæk og behiertet i Modgang, som i Medgang. Vi maae ikke troe, at naar Ulykken stormer ind paa os, at vi derfor ere fri for vore Pligter; det er altid den retskafne Soldats Hovedmaal, at opfylde dem.

Kom-

Kommendanten.

O — min kiære Haraldson! — jeg tør nedlægge mit Regnskab for min Konges Fod, naar han fordrer det, fra den Time af, da jeg blev Soldat, til nu —

Major Haraldson.

Deres bekiendte og virksomme Nidkiærhed stadfæster Deres Ord.

Kommendanten.

Det er nu 42 Aar siden min Fader satte mig ind som Volontør ved sit Regiment. I mit 16 Aar bivaanede jeg den første Bataille — Troe mig, min Faders Formaning har stedse lagt mig om mit Hierte. En halv Times Tid førend Slaget gik an, kaldte han mig til sig: — "Æren, min Søn! — sagde han, fordrer det, som den ædelste Pligt af dig, at du skal vove Liv og Blod for din Konge og dit Fædreneland; falder du, som en kiæk Mand i Striden, da skal mine faderlige Taare væde dit Liig; men viger du et Skridt tilbage for dine Fiender for at redde dit Liv, skal dit Blod besmitte min Haand. En Soldats hele Eiendom bestaaer blot i Æren, hans Liv er ikke hans eget, det har han eengang opoffret sin Konge" — — O min Hr. Major! det har været mig den helligste Time i mit Liv, da jeg stod under Fanen og svor Kongen Troskab — Det har været mig en en aarlig Høitidstidsfest, som De selv veed, og den alvidende Gud skal være mit Vidne, hvorledes jeg stedse har tænkt for min Konge og mine Medborgere. Vidste jeg mig skyldig i den mindste fornærmende Tanke mod mine Pligter, da vilde jeg anse disse Ulykker, som nu velte ned

over

over mig for en straffende Virkning af en guddommelig Gjengjeldelse.

Major Haraldson.

Deres Tankemaade er hele Regimentet bekiendt, den ringeste Soldat veed, at De er en kiæk Soldat og en retskaffen Oberst. Jeg har ofte med en glad Henrykkelse hørt Dem berømme af den gemene Mand. — Enhver elsker Dem; enhver ønsker at De maae leve og længe styre Regimentet.

Kommendanten.

Men om de elskede mig retskaffen, og vidste, hvor tung en Byrde og hvor stort et Ansvar, som der ligger paa disse Skuldre, burde de ønske mig tvertimod.

Major Haraldson.

Jeg tilstaaer Dem det, jo vigtigere Æresposter man beklæder, jo større Pligter er man sit Fædreneland skyldige, og jo større Pligter man skylder det, jo høiere Ansvar. Min Herr General, det er sødt at tiene sin Konge paa en værdig Maade. En brav og ærekiær Soldat anseer det for sin største Belønning, at være meget anbetroet, — og det maae være et henrykkende Øieblik, naar man falder i Striden med Kaarden i Haanden for sin Konge og sine Landsmænd.

Kommendanten [utaalmodig].

Oh, gid jeg i denne Time maatte dø for min Konge.

Major Haraldson.

Lad det være Dem en lindrende Trøst i Deres Ulykke, at De selv kiender og opfylder Deres Pligter, og kald ikke Erindringen for ofte tilbage om Deres troløse Venner.

Kommen-

Kommendanten.

Forbandelser hvile over den Skyldige! — Kom Hr. Major! følg med mig. Dagen er kommen, den Dag, som maaskee skal gjøre Ende paa alle mine Ulykker.

[de gaae bort.]

Tiende Optrin.

[Tambouren fra Vagten slaaer Reveille, naar de ere saa langt borte, at Trommeskraldet bliver svagt, synger nogle af Vagtmandskabet.]

Chor.

Brødre! de Vaaben, som Æren os skienkte,
Er hellige Ting.
Tænker, som Helte, som Fædrene tænkte!
Dem til Kongens Bryst
Dyd og Troskab lænkte;
Tænker, som de tænkte!
Det er Naturens Røst.

Ei da for Strid og for Kamp bør vi grue,
Naar vi rundt omkring
Bistre og fnysende Fiender see true.
Æren er vor Lov.
Midt i Krigens Lue
Vi for dem ei grue,
At blive Dødens Rov.

[Her kommer Tambouren tilbage og slaaer den sidste Hvirvel, siden synger Vagten igien, og under Sangen smaahvirvler Tambouren.]

Seierens Krandser vor Kiækhed belønner,
Sønner af Danske! o, nordiske Sønner!
Fryderaab paa Fredens Vinger
Os med Seir fra Kampen bringer!

Da skal I høre, o, velkommen! Helte,
Som streed for vort Fødeland!
I, som Kampens Mod besielte,
Vær velkommen tappre Helte!
I, som streed for Kristian.

[Tambouren slaaer en stærk Hvirvel.]

[Dækket falder.]

Ende paa det andet Optog.

Tredie Optog.

[Skuepladsen bliver uforandret.]

Første Optrin.

Kommendanten. Major Oldby.

Kommendanten.

Om jeg havde mindre elsket ham, gik ogsaa hans Forbrydelse mig mindre nær til Hiertet; men jeg har elsket ham, som min egen Søn, og til Beviis paa mit Sindelaug imod ham, endnu i Gaar Aftes gav jeg ham min Haand paa, at jeg selv vilde befordre den Kierlighed, som han, næsten forvirret, udlod sig med, at han havde fattet til min Dotter.

Major Oldby.

Den Uværdige, den Utaknemmelige! jeg kiender ham ikke længer for min Søn, han fortiener at hades af ethvert retsindigt Menneske; jeg for min Deel afskyer ham — Ikke den allermindste Følelse af Medlidenhed er tilbage hos mig for ham; men Hr. General! det Venskab, som vi indbyrdes har holdt ubrydeligt fra vores første Soldater-Aar, maae derfor blive det samme.

Kommendanten.

Paa hvad Grund skulde vi kunde ophæve det, min Hr. Major! — fordi Børn skeier ud af den Vei, de-

res Forældre har søgt at bringe dem til Æren paa; fordi de blive troløse og lastefulde; kan det gisre noget Skaar i den Forbindelse og det Venskab, som deres Forældre har holdt stedse helligt —, nei, min beste Ven! vær altid forsikkret om, at saasandt De er overbeviist om, at der er ingen nedrig Svig i dette Hierte, kan Deres Søns ubetænksomme Letsindighed ikke heller bevæge mig til at tænke anderledes mod Dem, end forhen.

Major Oldby.

Min Gud! hvor jeg ikke ofte har fornøiet mig ved at tænke, at denne Søn skulde blive min høie Alderdoms Glæde. Ofte, naar jeg er kommen hiem fra Dem, Hr. General, og De havde roest ham for en brav og ærekiær Soldat, omfavnede jeg ham; Taarene randt fra mine Øine og strømmede paa hans Bryst; søde Haab! raabte jeg, denne Søn er bestemt til at forsøde Erindringen om alle mine forbigangne Gienvordigheder; mit Livs stærkeste Evner har forladt mig, selv kan jeg ikke længer tiene min Konge; men du, min Søn! du skal være hans Offer.

Kommendanten.

Jeg kan ikke begribe, hvorledes han saa hastig er kommen ud af Byen. Saasnart jeg havde opdaget hans Dristighed, lod jeg strax Adjoutanten give Ordre til alle Vagterne, at anholde ham, hvor han skulde byde sig til at vilde udpassere, og endnu mere forundrer jeg mig over, hvorfor han tog Kommandoen med sig. Vi savner to Underofficerer og 6 Mand, og de vare alt udpasserede Kl. halvgaaen tre af Nordreporten.

Major

Major Oldby.

Hvad kan ikke den forblindede Ungdom finde paa, for at udføre sine Forsætte. Det, som synes at være Umueligheder for os, bliver ganske mueligt, baade at iværksætte og fuldføre af dem. Dog skulde jeg nogentid kunde have tænkt om min Søn, at han havde kunnet nedlade sig saa dybt, og derved fordunklet al sin forige Roes? Skulde jeg have kunnet forestille mig, at han som stedse søgte at indbilde os, at han var ærekiær og dydig, kunne have deeltaget i saa uædel og fornedrende en Forbrydelse? Skulde jeg kunne have troet, at han kunne været saa utaknemmelig mod dem, som han havde at takke for sin Velfærd og alt? Kan dog Naturen frembringe saadanne Uhyrer, saadanne Umennesker, som laane Dydens Sminke til at forblinde andre med. Vær mig den Time, da jeg blev en medvirkende Aarsag til hans Tilblivelse.

Kommendanten.

Jeg kan ikke nægte, at jeg jo sattede en heftig Mistanke imod ham af det Brev, som jeg sagde Dem, at Frøken Krondorf viiste mig i Gaar Aftes, og det fortrod mig siden, at jeg ikke strax lod ham arrestere; men dog var jeg næsten overtalt til at troe om ham, at han var uskyldig; ja jeg stred med mig selv indbyrdes derom, endnu det samme Øieblik, som opdagede de tydeligste Beviisgrunde om hans Redrighed.

Major Oldby.

Jeg havde neppe tænkt, at opleve saa forvirret en Tilstand her i Byen, som denne, vi nu aabenbar see for vore Øine. Skiebnen er næsten vores værste

Fiende, og det indvortes Onde er langt mere frygtende og farligere, end Fienderne selv.

Andet Optrin.

Major Haraldson. De Forige.

Major Haraldson.

Forræderiet er fuldkommen oplyst, Hr. General!

Kommendanten [opmærksom].

Nu!

Major Haraldson.

Deres Frue og Deres Dotter har overleveret sig godvillige, som Gidsler til Fienden.

Major Oldby.

Det er let at begribe.

Kommendanten.

[som søger at tæmme sin Lidenskab.]

Veed de mere, Hr. Major!

Major Haraldson.

Inden Middag maae vi være beredte at tage mod Fienden.

Kommendanten.

Vi har jo været ham længe forventende, alting er bereedt til Modstand. Saasnart Parolen er udgivet, kan vi lade slaae Generalmarsk — Har De hørt noget til Lieutenant Oldby.

Major Haraldson.

Slet inter; uden hvad der allerede er berettet Dem.

Kommendanten.

Skiersant Rolv modtager til nærmere Generalitets-

rats-Bekræftelse hans Plads, og Lieutenant Wolfsheim indsættes til Interims-Chef for Dygvestad. Jeg seer at Officerene næsten ere samlede — Vi kan ret strax udgive Parolordrene — Der har De dem. Parolen er: Kongen leve! — Feltskriget: Død eller Seier!

[Major Haraldson gaaer hen blant Officerene, og taler med Adjoutanten.]

Tredie Optrin.

Kommendanten. Major Oldby.

Kommendanten.

Snart kommer da den Time, som fordrer Mod og Kiækhed — Mit Hierte brænder af Nidkiærhed for mit Fædrenelands Vel. Disse faa betydelige Øieblikke, som er tilbage, hører ikke mig selv til, dem bør jeg opofre min Konge og mine Medborgere. Farvel da, min beste Ven! tak for hver Dag og hver Time, vi har været hinandens Venner [han kysser Major Oldby.] Farvel! maaskee vi neppe faae hverandre mere at see.

Major Oldby.

Gaae, som en Helt mod Fienden, jeg haaber endnu engang at see Seierens Ærekrands om Deres graa Isse. Vel har min høie Alderdom afløst mig fra min Tieneste, men ikke fra den Troskab, jeg skylder mit Fædreneland — Jeg skal følge Dem; enten vil jeg døe ved Deres Side, eller tage Deel i den Ære, som jeg ønsker Dem.

Kommendanten.

Tak min Ven! rolig vil jeg døe i Deres Arme, om jeg er bestemt til at falde med Kaarden i Haanden for vores store Monark.

Fierde Optrin.

Kommendanten. Major Oldby. Major Haraldson. Adjoutanten. Officerer af Regimentet. Tolv Skersanter med Korsgevære.

Adjoutanten.

Kan vi udgive Parolen? Hr. General!

Kommendanten.

Ja, Hr. Kapitain!

[paa Adjoutantens Vink raaber Skildvagten for Vagten]

Vagt i Gevær!

[en Tambour slaaer 3 Slag, et efter andet paa sin Tromme, som er Signal at Kommandeerskersanterne skal samles, som og strax forsamler sig og slaaer en Kreds om Adjoutanten og Major Haraldson.]

Den vagthavende Officeer.

Fat Geværet! giv agt! Geværet paa Skulderen! fremad retter Eder!

[Mens Parolen bliver udgivet, staaer Vagten med skarpskuldret Gevær.]

Adjoutanten.

[til Skersanterne.]

Ere De færdige, mine Herrer!

[Sker-

[Skersanterne staae alle med Korsgeværet i den venstre Arm, og optegner Ordrene, som Adjoutanten tilsiger dem.]

Adjoutanten.

» du Jour — Oberst-Lieutenant Odelsborg.

Hovedrunden — Major Lillienskiold.

Natrunden — Lieutenant Edvardson.

Dagrunden — Kapitain Bardenfelt.

Til Vagt i Morgen.

Kapitain Bisneborg, 3 Lieutenanter, som, Jætte, Dovrefield og Karoli. 6 Underofficerer, en pr. Kompagnie af 3 Bataillon, 4 Tambourer og 89 Grenaderer og Gemene af 3die Bataillon.

Stabsofficerernes Kompagnier give Ordonancer; Borgerne besætte de sædvanlige Vagter.

De vagthavende Over- og Underofficerer befales paa det strengeste at forsyne Vold- og især Bastion-Posterne med bekiendte troe og paalidelige Folk.

Foruden de ved Parolen i Gaar udstædte Ordre, angaaende Regimentets Udmarsk og Postering, lader Generalen endnu til Ordens nøieste og strengeste Jagttagelse hermed bekiendtgiøre og befale, at

Saasnart efter Parolens Udgivelse Generalmarsken er slaaet, skal alle Kompagnierne trykke sammen her paa General-Samlingspladsen og derfra ud af Byen, først, som Baghold, og siden kombinere sig med Leirfolkene. Fire Kompagnier af den detaskerede 3de Bataillon tager Post paa den nordre Bastion, hvor dens Fane plantes, de

to øvrige Kompagnier forsvare Elefant Bastionen og Borgerne besætte Dronningens Bastion.

Officerene holde sig det efterrettelig, som Generalen i Nat har befalet enhver især.

Til nærmere Generalitets Bekræftelse har Generalen udnævnet den hidtil ved Regimentet staaende Kommandeerskersant Lorenz Nikolai Rolv til Sekond-Lieutenant i Regimentet, hvorved han træder ind ved Livkompagniet, og i hans Sted pladseres Korporal Ingversen. Lieutenant Wolffsheim forestaaer indtil videre Kapitain Dygvestads Kompagnie.

[Major Haraldson hvidsker Parolen til Adjoutanten, og han igien til den første Skersant, og siden hvidskes den rundt om i Kredsen fra den ene til den anden; den sidste Skersant hvidsker den til Majoren igien. Dernæst forholder man sig med Feltskrigets Uddelelse paa samme Maade. Mens Parolen og Feltskriget omhviskes, lader den vagthavende Officeer præsentere Gevær, siden skuldre, og tage ved Foden; Vagten træder da tilbage; Skersanterne gaaer hen og læser Ordrene for deres Officerer.]

Kommendanten.

[til Officerene, naar Skersanterne ere traade tilbage.]

Nu, mine Venner! mine kiære Stridsforvandte! den Time nærmer sig, som skal prøve vores Mod og Kiæk-

Kiækhed. Død eller Seier er vores fælles Maal. — Min Opmuntring til Eder allesammen skal da være, at I erindrer Eder de Pligter og den Troskab, som Eders Ære fordrer, som en vitterlig Gield af Eder, og, som I skylder Kongen og Fædrenelandet. Eders Hierter sidde paa Spidsen af Eders Klinger; lad dem hærdes i vore Fienders Blod! døer ikke uhevnede for dem; men lad Eders Mod og Tapperhed blive dem en bitter Skræk; dog erindrer Eder tillige, at ingen Helt kan kaldes fuldkommen, med mindre han tillige er Menneske "haard, som Staal i Kampen, baade stolt og mild i Seieren! da skal man kiende Menneskket midt i Krigens Ild. Saa da med denne Opmuntring sender jeg Eder til Striden med den fuldkomne Tillid til enhver især at I opfylde mit Ønske, og Eders Pligters værdige Maal!

[han afærdiger dem ved en Kompliment. Derefter gaaer de bort efterhaanden, uden nogle faa, som bliver paa Pladsen, Skersanterne ere alle gaaen bort, uden Rolv, som er blant Officerene.)

Kommendanten.

Hr. Kapitain Rikard! lad de arresterede Rebellere komme hid! [Adjoutanten gaaer.]

Femte Optrin.

Kommendanten. Major Oldby. Lieutenant Rolv. Auditeuren og 3 eller 4 subalterne Officerer.

Kommendanten.

[med et Felttegn i Haanden, til Rolv.]

Fly mig Deres Sabel! Lieut.

Lieut. Rolv.

[overleverer den ærbødig til Kommendanten.]

Kommendanten.

Hvor længe er det nu, at De har staaet ved mit Regiment.

Lieut. Rolv.

Næsten otte Aar, Hr. General!

Kommendanten.

Jeg har stedse været fornøiet med Dem, De har ved alle Leiligheder vist sig som en ærekiær Soldat [han binder Felttegnet i Sabelen og leverer den igien til Rolv.] tag denne Belønning af min Haand paa vor allernaadigste Konges Vegne! jeg ønsker Dem til Lykke Hr. Lieutenant Rolv! Generalitætet skal nærmere bekræfte Deres Befordring.

Lieut. Rolv.

Jeg takker Dem Hr. General saavel for denne Naade, som for al den Godhed og Ynde De har vist mig forhen. Æren og Kierlighed til mit Fædreneland skal hvile paa mit Hierte, og De skal aldrig fortryde Deres Valg.

[de andre Officerer næsten paa engang, uden Major Oldby.

Jeg gratulerer Dem.

Jeg ønsker Dem til Lykke.

De fortiener denne Befordring.

Major Oldby.

[med Taare i Øinene.]

Min Søn! min Søn! var du dog tilstede ved dette Optrin, og saae dette unge Menneske tilkiendes

klendes den Ære, som du ved din nedrige Troløshed har forspildt, — mon du da ei følte dit Tab? — — — Hr. Lieutenant Rolv! jeg ønsker Dem til Lykke, og ønsker Dem, at De maae blive værdigere til denne Ære, end Deres Formand.

Kommendanten. [til Major Oldby.]

Beste Ven! vær forsikkret om, at jeg føler ligesaa meget for Deres Søn, som De selv, men troe tillige, at det er mig en sand Glæde, at jeg har en brav og fortient Soldat i Regimentet, som jeg kan ophøie i hans Sted.

[der bliver nu slaaet Generalmarsk.]

Siette Optrin.

De Forige. Adjoutanten med fuld bevæbnet Mandskab samt Gevaldigeren og hans Dreng. Wühlenbeutel og Rusvart mellem Vagten.

Kommendanten. [til Arrestanterne].

Jeres Forbrydelse paa denne Tid er af den Beskaffenhed, at vi ikke kan giøre lang Proceß med jer. Han Monsieur Wühlenbeutel har selv giort sig en Ære af at tilstaae, at han har yppet Rebellionen, og Mester Rusvart lod sig ogsaa see i Spidsen. I kan da nu begge høre eders Dom. — Hr. Auditeur! vil De forelæse dem den.

v. Wühlenbeutel.

O — den Dom kan ikke være af stor Betydenhed — jeg kan appellere.

Auditeuren.

Maaskee i den anden Verden — Monsieur Næseviis!

von

von Wühlenbeutel.

De maae vide at gisre Forskiel paa Folk.

Adjoutanten.

Hold sin Mund —

Auditeuren [læser.]

"For offentlig Rebellions Opeggelse og voldsom An-
"fald mod Byens Kommandant Generalmajor Rosen-
"hielms Hotel, haver de i Sagen anordnede Kommissa-
"rier kiendet for Ret at være, at Hovedmanden for
"Oprøret, Alexander Gregorius von Wühlenbeutel, uden
"videre Appel, strax burde hænges, men af Kommen-
"dantens besynderlige Naade frikiendes med, at tiene
"Hans Majestæt Kongen ved det Rosenhielmske Regi-
"ment som Musqveteer i tolv Aar."

"Skomagermester Jan Kasper Rusvart, som en of-
"fentlig Roligheds Forstyrrer og Deeltager i Rebellio-
"nen, skal enten miste sine Laugsrettigheder og Borger-
"skab eller tiene Kongen som Musqveteer til Freden
"bliver sluttet."

Saaledes afsagt paa Nyslots Fæstning i Kommen-
dantens Hotel den 12 Julii 1783.

Rosenhielm.
Oberstlieutenant von Odelsborg.
Borgemester Johnson.
Kapitain Engdorf.
Raadmand Nicolai.
Lieutenant Dourefield.

Lyngbierg.

von

von Wühlenbeutel.

Hvad? — enten Musketeer eller hænges! — før hænges.

Kommendanten.

Kom an! han har sit Valg.

Auditeuren.

Min Ven! De har kuns kort Tid at betænke sig i. Tag De Musketen paa Nakken! For Dievlen! De har jo gode brede Skuldre, De er jo en fær og stærk Karl, De har jo Lemmer, som en Bigrn; og, fører De sig skikkelig op, kan der nok med Tiden blive noget got af Dem. Overalt synes mig, at et sort Hestehaars Bind med en vel poleret Messinglaas vil klæde smukkere om Deres adelige Hals, end en Strikke af suffisant Reebslager Arbeide.

Rusvart.

Deres Ord i Æren! siden det skal være saa, vil jeg være Musketeer. Hilleskam! hvad vil min Moerlille derhjemme sige, naar hun bliver Frue, og jeg bliver saadan en drabelig Karl — Jeg glemmer aldrig, hvor det kildrede min gode salig Fader, mens han var Kapperal, og man kaldte min Moer for Frau Ruswartin — Kom her med Munderingen — jeg skal slaaes, som en desperat Orne, eller som en gal Hankylling; — men dog — paa den Kondition, Hr. Kommendant, at jeg bliver den Heroldius, som vi aftalte i Aftes.

Auditeuren.

Min gode Mester! Heroldiusser og Musketerer passer sig ikke ret vel sammen —

Kommen-

Kommendanten.

Min klære Mand! gaae hiem og pas paa sin Læst, det vil jeg troe om ham, at han forstaaer, men lad sig ikke en anden Gang see i Spidsen for den gemene Pøbel, som Medanfører, og befat sig ikke ostere med de Ting, som gaaer over hans Horizont; han maae ikke indbilde sig, at den, som kan sye et Par stærke Kommisskoe, derfore ogsaa kan være en god Soldat — For denne Gang er han pardonneret.

Rusvart.

Deres Ord i Æren, Hr. Kommendant, saa vil jeg da gaae hiem, og jeg takker Dem for naadig Straf; men det smerter mig dog, at jeg ikke bliver den Heroldius, for dermed kunde jeg ret have indlagt mig Ære paa min gamle Alder — Gehorsamster Diener.

[han gaaer bort.]

Syvende Optrin.

De Forige, uden Skomageren.

Kommendanten. [til Wühlenbeutel.]

Har han betænkt sig?

von Wühlenbeutel.

[med en dum Stolthed.]

Men, min Herre! betænker han ikke min Stand og Herkomst? — Veed han, at min Oncle er Gouverneur i Vestindien? Veed han, at min salig Morfaer var Major i spansk Tieneste? Veed han, at det von Wühlenbeutelske Huus kan tælle over 40 adelige Anhær fra den store Maximilianus Domitianus von Beutel,

Beutel, som var keiserlig Legationsraad i Konstantinopel.

Kommendanten.

Om han var den store Mogols egen Søn, skal han bequemme sig til en af Deelene.

von Wühlenbeutel.

Haa! — min Oncle Gouverneuren skal nok skaffe mig Hevn — Om han var her, er jeg forsikkret om, at han før lod dem hænge allesammen, end de fik Lov at giøre mig til Soldat. — Det saaer være det samme — jeg vil da være Musqveteer.

Kommendanten.

Det bliver ogsaa det fornuftigste — saa, følg han kun tilbage med Vagten — Han skal sættes til Wolfsheims Kompagnie — Det er en Mand, som holder ham brav i Orene — han kurerer ham for hans smaa Nykker —

von Wühlenbeutel.

Ja, det vil jeg dog have mig udbedet, min Herre! — ingen Prygl!

Kommendanten.

Uden, naar han fortiener det —

von Wühlenbeutel.

Man bør dog begeane mig som Kavalleer?

Kommendanten.

Saalænge han fører sig op derefter — Følg nu kun med Justitzkersanten, siden skal han faae nærmere Ordre — [til Gevaldigeren] han kan lade Jernet tage af ham. [de gaae bort med Wühlenbeutel.]

Ottende Optrin.

Mester Rusvart kommer igien, de forige, undtagen Wühlenbeutel og Vagten.

Jeg kommer igien for jeg vil være Musketeer, jeg har faaet saadant et Mod i mit Hierte, at jeg kan føle i min Samvittighed, at jeg skal være Soldat, og maae være Soldat, — enten jeg saa bliver Heroldius, eller ikke! —

Kommendanten.

Gaae hiem, Mester Rusvart! — gaae hiem! han duer ikke dertil — han er for gammel —

Rusvart.

For gammel! — for gammel, siger De! — Deres Ord i Øren, det vil intet sige, for jeg har Korase, og naar jeg bare tænker paa min salig Faders Livarie, kan jeg ikke andet, end gaae med i Felten. —

Der Krieg ist mein Leben!
Im Krieg will ich sterben!
Mein Frau soll mich erben;
Mein Muth und mein Degen
Mein Guth ist allein;
Soldat will ich sein.

[Man hører nu to Kompagnier, et fra hver Side de slaae ordentlig Generalmarsk; siden efterhaanden kommer flere, og mod Slutningen af Optoget er Kompagnierne rykket i Linie og Regimentsparaden færdig.]

Rusvart.

Rusvart.

Heida! det kan ret varme Blodet i en tapper Mand — Naar jeg bare hører, at man slaaer paa Tromme, er det for mig ligesom Blodet rangerer sig i alle mine Aarer — Kom an, det er det samme, Hr. Kommendant! jeg vil selv koste mig min Mundering; men De kunde maaskee dog stikke mig ind, som jeg er, mellem de andre paa saadan et Sted, hvor Fienden ikke saae mig — og give mig et Gevær til at fyre med.

Major Oldby.

Snak Mand! — gaae hiem.

Rusvart.

Men jeg er jo ordentlig dømt — Jeg vil, Deres Ord i Æren, være Musketeer eller Grenadeer, hvad De vil gjøre mig til — jeg kan ogsaa slaae paa Tromme, vil De høre mig? —

Kommendanten.

Naar vi kuns havde Tid —

Rusvart.

Og jeg kan marskere — see engang —

[han marskerer.]

Kommendanten.

Saa maskeer hiem da! — han bliver ikke antaget, — hvad nytter det til, at han staaer her og væver —

Rusvart.

Deres Ord i Æren, — jeg kan baade exercere og skanssere.

Major Haraldson.

Saa kom her da; jeg skal exercere ham, høire om! Marsk! — naa — naa! [Majoren løfter sin Stok, og lader, som han vil prygle ham.] Marsk marsk! kan han faae Beenene hiem med sig — afsted!

Rusvart.

[i det han skynder sig bort.]

Deres Ord i Æren, Hr. Major! ja, ja, ja, jeg løber alt hvad jeg kan —

Niende Optrin.

Kommendanten. Major Oldby. Major Haraldson.

[de subalterne Officerer, Auditeuren og Adjoutanten ere alle gaaen hen forved Paraden.]

Kommendanten.

Hr. Major! det er vel snart Tid at stille Paraden — De skal marskere over Volden ud af Nordreporten. Jeg skal være tilstede hos Dem og paa min Fæstning. Mit Liv er ikke bedre, end den yngste Soldats, det hører ikke mig til, men min Konge —

Major Haraldson.

Det Regiment er lykkelig, der har en Oberst af Deres Tænkemaade, og den Fæstning er næsten uovervindelig, der har saa kiæk og troe en Mand til Kommendant, som De; — jeg iler da min Pligt i Møde! Død eller Seier!

Major Oldby.

Jeg bliver hos Dem, jeg kan ikke forlade min Ven.

Major Haraldson.

[som møder Kammerjunker Edelheim i det han gaaer.]

Ih! — Hr. von Edelheim! — Velkommen og Farvel paa engang!

Tiende Optrin.

Kommendanten. Major Oldby. Kammerjunker Edelheim.

Kommendanten.

Hvad bringer De for Nyt? Hr. Kammerjunker!

Edelheim.

Beklageligt og bedrøveligt —

Kommendanten.

Nu da — —

[Edelheim seer til Major Oldby, som for dermed at tilkiendegive, at han maae være allene med Generalen.]

Tael De kuns! — — Major Oldby maae gierne høre paa, hvad det er.

Major Oldby.

Nei jeg vil gaae tilsides saalænge; det er dog mit Liv at see et Regiment Soldater opstilles, som skal ud at slaaes — — Man seer saa mange forskiellige Ansigter, somme bistre, andre snysende, andre blege — det er et Øieblik, som viser os Menneskeligheden i sin fulde Omkreds, og den rette Forskiel mellem Helte og Kujoner.

Kommendanten.

Som De vil, Hr. Major! jeg dølger intet for Dem.

Ellevte Optrin.

Kommendanten. Kammerjunker Edelheim.

Edelheim.

Jeg er sendt foran, for at oppebie Kongens Ankomst. De kan alle Øieblikke vente Generaladjoutant Skioldborn for at forkynde Dem Arrest, og overdrage Kommandoen til Oberstlieutenant Odelsborg.

Kommendanten.

[beængstet og mere hidsig, end nogentid forhen.]

Min Gud! — min Gud!

Edelheim.

Fly bort! Hr. General! — fly bort for at undgaae Kongens Vrede —

Kommendanten.

Fly! — fly! siger De? — Unge Menneske! hvad raader De mig? — Veed De hvem jeg er? — kiender De de Pligter, som i denne Time paaligger mig.

Edelheim.

Men De er beskyldt for Forræderie, at de alt skal have saa got som overgivet Fæstningen —

Kommendanten.

[falder ham hidsig ind i Ordet.]

Men, veed De om jeg er skyldig, Hr. Kammerjunker! — min Kone og min Dotter, Kapitain Dygvestad og Lieutenant Oldby ere flygtede — ingen af dem

var

var Kommendant paa Ryslot; men jeg, jeg er den Mand, paa hvis Skuldre det hele Ansvar hviler, — og jeg skulde da fly! — dermed gjorde jeg mig jo selv skyldig i den Mistanke man har fattet imod mig. Jeg kiender Kongen, han er en retfærdig Monark, og han straffer ikke i sin første Vrede, han undersøger Sagen, førend han lader sig overile af Fordømme. Hastigere end Lynilden vil jeg fare om paa Fæstningsværkerne, og opmuntre enhver Soldat og enhver Konstabel til at give Ild paa vore Fiender; jeg vil anordne alleting til den kiækkeste Modstand; og da, da, naar jeg har opfyldt mine Pligter mod min Konge, min Ære og mine Medborgere, skal jeg godvillig nedlægge min Kaarde for Kongens Fod — Lev vel —

[han skynder sig og gaaer hastig bort, i det han gaaer forbi Paraden, til Major Haraldson.]

Skynd Dem og lad Regimentet udmarschere —

Major Oldby.

Hr. General! bie og lad mig følge Dem, hvad er der?

Ædelheim [i det han gaaer.]

Jeg er stum af Skamfuldhed og Forvirring.

Tolvte Optrin.

Paraden og Vagten.

[Tambourerne, ført af Regiments-Tambouren slaae Forgaderingen.]

Major Haraldson [med blot Kaarde.]

Fremad retter eder! — giv agt! — præsenteer Geværet! — Geværet paa Skulderen! høire om!

[Over- og Underofficererne træder frem i to eller tre Linier. Majoren kommanderer: Front! og Adjoutanten afdeler Paraden.]

Majoren.

Over- og Underofficerer! hver til sin Post! — Giv agt! præsenteer Geværet!

[Vagten, som allerede er traadt ud bliver ogsaa kommanderet: præsenteer Geværet!]

Majoren.

Giv agt! Geværet paa Skulderen! Høire om! Marsk — [siden nok engang] Marsk!

[Vagten bliver staaende med præsenteret Gevær til Regimentet er passeret forbi — Man hører Officerene kommandere deres Afdelinger med Svingninger til høire eller venstre og: holdt! efter Omstændighederne, den vagthavende Officeer saluterer med sin Esponton, naar Fanen passerer Vagten.]

Den vagthavende Officeer.

Giv agt! — Geværet ved Foden! Stræk Geværet! — Høire omkring! Marsk!

[Dækket falder.]

Ende paa det tredie Optog.

Fierde Optog.

[Paa Kommendantens Værelser.]

Første Optrin.

Kommendanten allene.

[med en blot Kaarde.]

Nei — Kongen har givet mig dig til at bruge mod sine Fiender, ikke mod mig selv; men skal jeg da oppebie saa skrækkelig en Time? — ulykkalige Øieblik! skal jeg da i Fængslet høre Kanonerne dundre mod min Fæstning, uden det kan være mig tilladt at være med til dens Forsvar. Død! Død! du er min eneste Tilflugt! — min Siel er reen; reen skal jeg paa hiin Side Graven nedlægge Regnskab for min Konges Fod. Min Siel! undfald mig ikke i denne rædselfulde Time; — men, hvi tøver jeg her? — er det ikke min Pligt at være hos mine Stridsmænd til Kongens Bud kommer, — ja, jeg vil fare ud til Leiren, jeg skal lade give Signal til Angreb, jeg skal kaste mig midt ind imellem Fienderne, — jeg skal hevne min Død — og hevnet falde med Kaarden i Haanden for min Konge.

Andet Optrin.

Lieutenant Klingeisen meder Kommendanten.

[endnu med blottet Kaarde.]

Lieut. Klingeisen [bestyrtset.]

Hvad vil De foretage Dem?

Kommendanten.

Jeg vil døe.

Lieut. Klingeisen.

Ja Døden er kuns en Overgang.

Kommendanten.

[i det han rækker Klingeisen sin Kaarde, heftig.]

De er min Fiende! — stik mig ihiel —!

Lieut. Klingeisen.

Stikke Dem ihiel? — nei — havde De budt mig ud til en Duel? skulde jeg maaskee før have mødt Dem —

Kommendanten.

At duellere strider mod Æren og min Konges Lov.

Lieut. Klingeisen.

Men at giøre Vold mod sig selv, strider mod Fornuftens og Naturens Love —

Kommendanten [urolig.]

Er jeg da fordømt til at leve? —

Tredie Optrin.

Søekapitain Rosenhielm. de Forige.

Søekapitainen.

[standser af Forundring og Bestyrtselse ved at see sin Faders rasende Mine og blotte Kaarde.]

Min Fader!

Kom-

Kommendanten.

[taber Kaarden og kaster sig i Sønnens Arme.]

Min Søn! — tilgiv mig.

Søekapitainen.

Hvorledes? — tilgive Dem, min Fader!

Lieut. Klingeisen.

Deres Hr. Fader var just i Begreb med at vilde døe, og havde jeg været slettænkende, havde denne Kaarde været rød af hans Hierteblod.

Søekapitainen.

Da skulde denne Kaarde været for Dem igien —

Kommendanten.

Har du staaet dig kiæk, eller er du ogsaa løbet bort?

Søekapitainen.

Løbet bort! — hvad vil De sige derimed? Det forstaaer jeg ikke, min Fader!

Kommendanten.

Da skal jeg forklare dig det; — hør vel til! din Frue Mama, din Frøken Søster, Hr. Kapitain Dygvestad og din egen Lieutenant Oldby ere flygtede og har overgivet sig til Fienden. Vi skal strax til at slaaes og jeg skal arresteres — —

Søekapitainen.
O Himmel!
Klingeisen.
De — arresteres!
} paa engang.

Kommendanten.

Men, har du staaet dig kiæk? sporger jeg.

Søe-

Søekapitainen.

Her er min Admirals Brev, deraf kan De see, hvorledes min Opførsel har været.

[Mens Kommendanten læser Brevet, da, om det er Skuespilleren mueligt, kan han lade nogle Glædestaare falde paa det, hvis ikke, maae han dog være overmaade rørt.]

Kommendanten [læser].

» Hr. General!

» Den 4de Julii stod her et af de betydeligste Søe-
» slage, jeg nogentid har bivaanet. Deres Søn for-
» tæller Dem nok alt, hvad der har været mærkvær-
» dig derved; men noget af det mærkværdigste maae
» jeg fortælle Dem om ham selv: Da Kapitainen paa
» den Fregat, som han var kommanderet paa, blev
» dødelig blesseret, og ingen høiere Kommanderende
» var paa Skibet, end han, viiste han de største Pro-
» ver paa Troskab og Kiækhed. Hans Fregat var paa
» 30 Kanoner, og med den satte han efter en Orlogs-
» mand, som førte 70 Kanoner, skiød ham i Synk
» og tog Kontre-Admiralen fangen. Dagen derefter
» overfaldt han en anden Fregat, og giorde den til
» Bytte. Efterat Slaget var til Ende, giorde man
» ham ogsaa alle mueligе Æresbeviisninger. Flaaden
» flagrede for ham, han blev strax udnævnet til Ka-
» pitain og foræret Fregattren; men han maatte strax
» løbe i Havn med den, thi den har dog lidt nogen
» Skade. Ved denne Leilighed udbad han sig Tilla-
» delse at reise til Dem paa en fiorten Dages Tid;
» men lad ham ikke blive længer; thi saa ærekiær og

» behier-

» behiertet en Matros behøver vi ved alle Leiligheder,
» og vi kan ikke vide hvad der kan forefalde. Jeg
» er Hr. General

Flaaden ved Steenvigen
d. 7 Julii 1783.

Deres Ven
Lillienkrands, Rigets Admiral.

Nu min Søn! — nu vil jeg leve — din Opførsel giver mig mit Mod igien — I dit Exempel vil jeg speile mig; tak for du har mindt mig om mine Pligter.

Fierde Optrin.

Major Oldby. de Forige. siden Freken Krondorf.

Major Oldby.

Kom dog med Hr. General! naar Deres Folk ikke seer Dem, ere de modfaldne — skynd Dem!

Freken Krondorf.

[under denne og følgende Replique komplimenterer Major Oldby den unge Rosenhielm.]

Jeg har faaet Oplysning om Brevet. Jeg er overbeviist om, at hverken Dygvestad eller Oldby har havt nogen Deel deri, da Wühlenbeutel har underkiøbt Jochum til at levere det til Oldby — jeg vil da udbede mig hos Dem, at om Dygvestad nogentid skulde komme tilbage, De da ikke overrumpler ham derfor.

Kommendanten.

Jeg skal ikke tale noget derom; men De skal faae fuld-

fuldkommen Fyldestgiørelse. Wühlenbeutel skal betale det. De maae tilgive mig, jeg har nu ingen Tid at tale med Dem.

Søekapitainen.

Tys — et Skud — nok eet — afsted afsted! kom min Fader! — jeg følger med —

Major Oldby.

Her er ikke et Minut til at give bort.

Kommendanten.

Kom min Søn — og De min Ven! — i eders Arme iler jeg min Skiebne og mine Pligter i Møde.

Lieut. Klingeisen.

[i det Kommendanten, Major Oldby og Søekapitainen gaaer.]

Oh! gid jeg maatte staae i Spidsen for mine Venner!

Femte Optrin.

Lieutenant Klingeisen. Froken Krondorf.

[fra dette Optrin af hører man Skud i Skud.]

Lieut. Klingeisen [bliver ved.]

Hvad siger De? Froken!

Froken Krondorf.

Jeg ønsker kuns at Freden var sluttet.

Lieut. Klingeisen.

Fy! — er De en Soldater-Dotter? — De tænker mintro, som en Bondekarl, der hugger Fingrene af, for ikke at blive Soldat.

Frøken Krondorf.

De misdømmer mig, Hr. Lieutenant! — De veed ikke Aarsagen til mit Ønske —

Lieut. Klingeisen.

Ventelig — en smule Kierlighed! — fordi De maaskee da tænker, at kunde sove rolig om Natten med Deres kiære Dygvestad? — Og, dersom jeg nu var i Deres Sted, forandrede jeg al min forige Kierlighed til Had imod ham — Et retskaffent og ærekiært Menneske kan umuelig gisre sig skyldig i Dygvestads Forbrydelse. En Forræder er den nedrigste Uhyre blant alle menneskelige Skabninger. Jeg har saa ofte foresat mig, at vilde holde en lille Kabinetsprædiken for Dem, fordi De havde kundet skænke vores Konges Fiende Deres Hierte; men nu — da han er saa lastefuld — —

Frøken Krondorf.

Havde De nogentid følt Kierligheds sande Virkninger, talte De ikke saaledes — jeg tilgiver Dem —

Lieut. Klingeisen.

De tilgiver mig? — ret alvorlig, min Frøken — da tilgiver jeg Dem i Sandhed — aldrig. Den som kan være troløs mod sin egen Konge og sit Fædreneland i Nødens haardeste Time, troer De, at han nogentid kan blive troe mod vores Monark eller nogen anden Første, eller — mod Dem? nei — nei Frøken! man bør elske Forræderiet; men hade Forræderen. Havde jeg eller Deres Fader kunde seet Leilighed til at overlevere Generalmajorinden og Frøken Rosenhielm, som Gidsler, til vore Landsmænd, havde det været min-

dre

dre Forbrydelse; men dog aldrig roesværdig. Man kunde aldrig kaldet det andet, end en dumdristig Forvovenhed, som var den største Fornærmelse mod Giæsteretten.

Frøken Krondorf.

De tænker ogsaa lit for varmt og heftigt —

Lieut. Klingeisen [endnu heftigere.]

Kan man tænke for varmt og for heftigt for sin Ære, sin Konge og sine Landsmænd?

Frøken Krondorf.

Men De er for hidsig mod min Kierlighed — Sandt nok! det var ikke vel giort af Dygvestad; men maaskee han har begaaet dette Feiltrin i den Hensigt, at blive des vissere og hastigere Eier af mig; Kierlighed undskylder alting; dog nægter jeg ikke, at det havde været mig langt behageligere, om jeg kunde have omarmet ham, som en reen Helt, endskiønt han var bestenkt med mine Landsmænds Blod — Nu — det er skeet, det kan nu ikke være anderledes; men derfor elsker jeg ham ikke mindre, end forhen.

Lieut. Klingeisen.

Jeg har stedse baaret Høiagtelse for Dem. Deres Kierlighed til Dygvestad kunde maaskee tilforn være nogenledes tilgivelig; men nu kan den paa ingen Maade undskyldes. Jeg haaber, at jeg som Soldat besidder en ærekiær Tænkemaade, og jeg ærer selv mine Fiender, naar de tænker for Deres Konge, som jeg for min. Venner kan blive stillede mod hverandre i Strid, bør de derfor ikke tænke ærekiært og menneskeligt? naar det gielder, at stride for mit Fædreneland

land, stoder jeg selv min Klinge i min Vens Hierte, om han ikke vil give sig, og han er sat til at stride imod mig; men derfor elsker jeg ham dog lige høit, som Ven; jeg vilde omfavne ham, og give ham det sidste Venskabs Kys, naar jeg paa saadan en Maade selv var bleven Aarsag til hans Død.

Froken Krondorf.

Men De kan tro mig — Kierlighed gaaer endnu nogle Grader høiere, end Venskab —

Lieut. Klingeisen.

O, mit Kierligheds-Thermometer viser altid langt ind under Nordpolen. Jeg kiendee ikke Frue Venus uden af hendes blotte Navn. For min Deel troer jeg, at Venskab er ligesaa hellig, som Kierlighed, omendskiønt de ikke ere forbundne med lige Vellyster — — Kierlighed er blind —

Froken Krondorf.

Og Venskab! —

Lieut. Klingeisen.

Som oftest ikke et Haar bedre. Fælles Fordele stifte de fleste Egteskaber, og Venskab grunder sig meget ofte paa samme. Jeg har omgaaedes med mange smukke Piger, jeg har, maae jeg sige, syntes, at deres Omgængelse var artig og behagelig nok; men jeg kan dog sige, at jeg aldrig har følt mindste Mindelse af det, man kalder Kierlighed. Mit Liv og mit Hierte er Kongens, jeg kan ikke opoffre flere det, og naar man tager en Kone, siger jo Naturens Lov, at jeg skal elske hende, og Moden siger, at jeg skal bilde hende ind, at jeg vil døe for hende. Er jeg da saa-

dant et Tosseſaar, at jeg holder det, bersver jeg jo min Konge og mit Fædreneland sin Deel og sine Fordringer paa mig. Naar jeg vil gifte mig, skal jeg nok kunde lide min Kone, som alle andre Mænd; men, at jeg vil døe for hende, det lover jeg hende paa min Parole! — aldrig —

Siette Optrin.

Major Krondorf. de Forige.

Major Krondorf.

Det gaaer temmelig heftigt; man kan høre at ingen af Partierne sparer Krudt og Kugler for det andet.

Lieut. Klingeisen.

Gid vi begge stod midt i Dampen, Hr. Major! Dette Levnet staaer mig slet ikke an — nei —

Romance.

I Felden er Glæde, naar Trommernes Skrald
Os vækker til Strid blant Kanonernes Knald.
I Felden er Glæde. Staae faſt, som en Mand!
Min Helt! vær ei bange for Fiendens Rykan!
Dit Liv og dit Hierte er Kongens.
Din Klinge er hvæſſet, saa sving da din Arm
Blant blodige Kæmper med fnysende Harm!
Og kløv deres Hielme, og qvæl deres Mod!
Saa hærdes din Klinge i Kæmpernes Blod.
Dit Liv og dit Hierte er Kongens.

Og

Og falder du selv for dit Fædreneland,
Saa hævn dog din Død, som en drabelig Mand,
Saa dør du med Ære, saa qvæder man dig
Din Roes i en Sang ved dit blodige Liig.
Dit Liv og dit Hierte er Kongens.

Ja, Hr. Major, saadan kunde vi synge i forrige Tider, nu maae vi smukt sidde inden Dørre, og høre paa, at man skyder vore Landsmænd ihiel.

Major Krondorf.

Det maae vi finde os i — men jeg har et Par Ord at snakke med dig Zydone. [han tager et halvskreven Brev op af Lommen og læser.]

» Allerbeste Ven!

» For al den omme og fortrolige Kierlighed, som
» der har været imellem os, vil jeg dog bede dig, at
» du saasnart, som mueligt, vil underrette din beste
» Pige om din Forfatning, hvor du opholder dig, og
» hvad der har bevæget dig til at løbe saaledes bort
» fra hende. Jeg dør af Bedrøvelse,

Lieut. Klingeisen [spottisk, afsides.]

Jeg dør af Bedrøvelse.

Major Krondorf [bliver ved.]

» omendskiønt mit Hierte siger, at du er løbet bort af
» Kierlighed til mig. Vær tusinde Gange forsikkret
» om min bestandige Kierlighed, og, naar jeg igien
» faaer dig at see, skal jeg modtage dig med tusinde
» Kys og kielne Omarmelser.

Lieut. Klingeisen [afsides.]

Det kunde ikke heller være mindre.

Major Krondorf [bliver ved.]

» Elsker du mig kuns endnu; — jeg haaber og jeg » frygter — Du er den eneste — — —

Punktum for disse smukke Ting. — Det har du vel ikke skrevet? Jydone!

Frøken Krondorf.

Jo jeg har, min Fader! jeg troer ikke at det er nogen Forseelse.

Major Krondorf.

Det var da ventelig til —

Frøken Krondorf.

Kapitain Dygvestad —

Major Krondorf.

Kapitain Dygvestad! — siig Forræderen Dygvestad, saa kiender jeg ham. Hør! veed du hvad, min Pige? — faa Ord til din Efterretning: du maae ikke elske ham. Han er sin Konges Fiende, han er min og enhver retskaffen Mands Fiende — og han bør ogsaa være din Fiende.

Frøken Krondorf.

Jeg kan ikke hade ham.

Major Krondorf.

Ih nu! jeg siger da endelig ikke, at du skal hade ham; — men elske ham skal du ikke — dumme Tos! saa hold din Kierlighed hos dig selv; men lad mig ikke ofrere komme over saadanne smukke Breve til ham; ellers skal jeg lade dig jage ud af Garnisonen — Jeg er Krigsfange; men du ikke — Du er min Dotter.

Lieut. Klingeisen.

Der kan De høre, min Frøken! Deres Fader tænker

ker ligesom jeg — Jeg har allernyssen holdt endeel venskabelige Forelæsninger for Frøken Zydone om samme Materie.

Major Krondorf.

Det skal De have Tak for, og mærker De noget, saa lad mig det vide. Det er til hendes eget Beste. For Djevlen! hun maatte heller blive forliebt i min hele Bataillon, end i saadant et forræderisk Menneske.

Syvende Optrin.

Kommendanten. Søkapitain Rosenhielm. Major Oldby. de Forige.

Kommendanten [uden for].

Slip mig — slip mig! vil I see min Fæstning i Fiendens Vold —

Major Krondorf [iler ham i Møde.]

Hvad er hændet Dem?

Kommendanten.

[med en forbunden Arm.]

Betænk, hvad jeg skylder min Konge!

Major Oldby.

Kongen er en retfærdig Monark — vi skylder ham Livet; men vi bør ikke med en rasende Fremfusenhed kaste os ind blant Fienderne, blot i den Hensigt at blive Deres Rov, og dermed byde Trods mod Fortvivlelsen.

Kommendanten.

Ubarmhiertige Ven! — og du min Søn! — du er et Uhyre — hvorfor drog I mig tilbage?

Major Oldby.

Vi rev Dem ud af Dødens Arme, for at skænke Fædrenelandet en Mand, som er det almindelige Vel al for vigtig.

Kommendanten.

Misundte I mig da den Glæde, at dø med Kaarden i Haanden for min Konge.

Søekapitainen.

Min Fader! De var blind af Hidsighed — De har jo fyldestgiort Deres Pligt. En Officeer og fem Gemene af Fienderne maatte jo bide i Græsset for Deres Klinge.

Major Oldby.

Havde jeg aldrig bivaanet noget Feltslag før, vilde jeg kaldet Deres forvovne Gierning for en uimodsigelig Virkning af den største og roesværdigste Tapperhed; men troe mig dog, som en Ven, det havde blevet en ulykkelig Forvovenhed, om Deres Søn og jeg ikke havde været saa nær hos og staaet Dem bie. Vi unddrog Dem fra den sienspnligste Fare.

Kommendanten.

Jeg har aldrig veget et Skridt tilbage i Striden, og nu —

Major Oldby.

Det var en lovlig Nødvendighed — Der var jo henimod hundrede Mand imod Dem.

Lieut. Klingeisen.

Jeg er Deres Fiende; men dog Deres Ven, fordi De er en tapper Mand. Vores Konger befaler os ikke at stride med en blind Rasenhed. Den største

Fordeel

Fordeel i et Feltslag bestaaer mere i at være sig selv mægtig, end i at vove sig frem, hvor det er umueligt at vinde.

Ottende Optrin.

Generaladjoutant Skioldborn. de Forige.

Skioldborn.

Jeg forkynder Dem Arrest i Kongens Navn. De er beskyldt for Forræderie — her er Ordren, Oberstlieutenant Odelsborg er overdraget Kommandoen i Deres Sted.

Kommendanten.

Retfærdige Gud! saa er da nu min Ulykke fuldkommen!

Skioldborn.

Jeg beklager Dem, og jeg vilde have ønsket, at Kongen havde sparet mig for at bringe Dem denne Tidende.

Major Oldby.

Ved Gud! — han er uskyldig — han har nylig viist de største Prøver paa Nidkiærhed og Troskab; men den guddommelige Hevn vil falde tungt paa den Nedrige, som har bragt ham i Mistanke ved Hoffet.

Søekapitainen.

Min Fader! vær frimodig og kiæk i Deres Ulykke. — I hvilken bedrøvelig Time er jeg dog kommen hertil? — Giv Dem tilfreds, jeg vil ile Kongen imøde, og tusind Gange besvære ham ved mine sønlige Taare, at han nøie undersøger saa betydelig en Sag.

Kommendanten.

Jeg frygter ikke; Kongen er eftertænksom og retfærdig — — Skal jeg blive i mit eget Huus?

Skioldborn.

Nei, Hr. General! De kan see af Ordren, at det er Kongens Villie, at De skal hæftes i den store militære Arrest — og jeg tør ikke overtræde hans Befaling.

Kommendanten.

Om De gjorde det, vilde jeg foragte Dem — Kom her — jeg følger med — der er min Kaarde — [han slyer Skioldborn sin Kaarde.]

Major Krondorf.

Farvel, Hr. General! og gid snart Deres Konge maae blive oplyst om Deres Uskyldighed.

Frøken Krondorf.

Jeg vil ønske det samme for Dem.

Lieut. Klingeisen.

Erindre Dem, at De er Soldat, Hr. General! og trøst Dem ved Deres Monarks Retfærdighed.

Major Oldby.

Farvel, min Ven! [de omfavne og kysser ham næsten paa engang.]

Søekapitainen.

Farvel, min Fader! jeg rider strax ud mod Kongen.

Kommendanten.

Kan nogen større Ulykke tænkes for en ærkiær Mand, end først at blive anbetroet en Fæstning, og siden forbudt at forsvare den i dens største Nød — — Lev vel! mine Venner — Kierlighed til mit Fædreneland

er

er mig en større Plage, end mine Paarørendes Troløshed. Man har Ære af at elske sit Fædreneland — og Du, min Konge! gid Du i dette bedrøvelige Øieblik kunde see, hvor mit Hierte brænder af Troskab for dig, og Nidkiærhed for mine ulykkelige Medborgeres Vel.

[De følge alle bort med Generalen.]

[Tæppet falder.]

Ende paa det fierde Optog.

Femte Optog.

[Kommendantens Fængsel.]

Første Optrin.

Kommendanten allene.

[meget dybsindig.]

[Fra det første Kanonskud bliver hørt i 4de Optog, 4de Optrin, hører man Skud, sommetider nær, sommetider længere borte. — Nu hører man et stærkt Brag og Skrald af en brændende Bombe, som falder ned giennem Fængslets Tag og splittres itu, saa Stykkerne falder ned paa Skuepladsen, men skader ikke Kommendanten.]

Hvorfor splittrede du ikke min Isse? — Alleting ere ubarmhiertige imod mig. Store Gud! skal jeg da være bestemt til at blive Fortvivlelsens Offer? — Har min Skiebne endnu ikke trykt mig dybt nok ned blant Ulykker? — Kan der være mere tilbage for mig, saa styrt da ned over mig; nu er jeg hærdet til at gaae alting i Møde; lad Millioner fnysende Fiender storme ind paa mig! lad dem dræbe mig uhevnede! — lad mit Hierteblod ruste paa deres Spydde! godvillig skal jeg blive deres Offer. — — Dog Menneske! hvad tænker du? — kan du være saa voldsom,

saa

saa umenneskelig mod dig selv, at ønske Ont over dig? — Afskyelige Tanker! flyer for mig! — bør jeg ikke at være standhaftig! — O Menneske! hvor er dit Heltemod, naar Skiebnens Gift strømmer ind mod dit Hierte; endogsaa naar du med den ivrigste Strenghed har dyrket dine Pligter? Almægtige Gud! din Hielp, din Bistand anraaber jeg! Lad Fortvivlelsen fly fra min Barn; men store og retfærdige Dommer! kan en ubesmittet Uskyldigheds Bøn bryde Magtens Skyer! hører du min Røst, saa overskyg mig med din milde Beskiermelse — — Jeg føler en lindrende Trøst; jeg bliver mere rolig. — Oh min Ven! kommer De for at trøste mig? — just paa det Øieblik Deres Komme er mig vigtig.

Andet Optrin.

Major Oldby. Kommendanten.

Major Oldby.

Himmel! er De endnu levende! Gud har holdt sin mægtige Haand over Dem.

Kommendanten.

Jeg har før seet en Bombe spille over mit Hoved; men, beste Oldby, jeg ønskede at den vilde falde ned og splittet min Isse!

Major Oldby.

Grusomme Ønske!

Kommendanten.

Dog, jeg straffede mig selv derfor — jeg bebreidede mig selv.

Major

Major Oldby.

En Helt ønsker aldrig Ont over sig; han ønsker sig ikke Døden, omendskiønt han trodser den. Den feigeste Mand kunde have dødt paa den Maade, og var han derfor tapper? En Bombe kan falde ned og knuse en gammel Kiærling, som sidder ved sin Spinderok, og, om hun mistede Livet paa saadan en krigersk Maade, burde man da ære hende som en Heltinde? Kampens udvalgte Helte maae enten dø i Striden, naar de see deres Fiender under Øinene, eller seire over dem. Det er mine Begreber.

Kommendanten.

Og jeg tænker deri ligesaadan, som De, min beste Oldby! — og nu takker jeg Dem for mit Liv — De reddede mig ud af mine overlegne Fienders Hænder; dog, havde jeg faldet i Kampen, var min Konge blæven overbeviist om min Troskab.

Major Oldby.

Men nu kan De selv levende bevidne ham Deres Uskyldighed.

Kommendanten.

Ja, min Ven! og han bliver vist overbeviist derom, jeg skælver ikke for ham. Det er mig en sand Trøst, at min Konge selv vil værdige mig sin Ankomst, — jeg er rolig, ja, min beste Ven — jeg er rolig.

Major Oldby.

Gud skal styrke Dem! — anraab ham i Fortvivlelsens rasende Øieblik, og han skal høre Dem. Hans Varetægt er en stærk Muur om den Uskyldige. Lad denne Trøst blive Dem en lindrende Erindring i De-

res

res Fængsel, og saa ofte De tænker paa den, faaer Ulykken aldrig sin fulde Magt over Dem. Jeg veed, Hr. General! at De stedse har dyrket Deres Pligter med den helligste Nidkiærhed, og jeg tvivler ei heller om, at jo Kongen baade kiender og agter Dem for en Mand, hvis Troskab og Kiækhed er en af Landets vigtige Stytter.

Kommendanten.

Jeg har havt utallige store Beviser paa hans Naade.

Major Oldby.

Og naar han nu bliver overbeviist om Deres Uskyldighed, fordobler han sine Naadesbeviisninger imod Dem. Under saa stor og god en Monark bør De ikke frygte for Hoffiender; han lader sig ikke nøie med Snak; han undersøger Mistanken. Hyklere og Forbrydere maae allene skiælve for ham. Uskyldighed har ubehindret Adgang til Tronen. Han hører ligesaa mildt paa Bondens Sukke, som paa Hofmandens Ansøgninger. Han straffer Ondskab og Nedrighed; men beskiermer Dyden. Med saa Ord: Vores store Monark er mild, naadig og retfærdig, han er Kronen værdig. Han er baade Menneskeven og Konge.

Tredie Optrin.

Lieutenant Rolv. De Forige.

Lieut. Rolv.

Kong Albert er død — og Fienden er slaget paa Flugt. Oberstlieutenanten afærdigede mig strax med denne Rapport til Dem.

Kommen-

Kommendanten.

O Gud! og jeg maatte ikke være tilstæde ved saa vigtig en Scene, og tage Deel i Seieren.

Major Oldby.

Nu — De bør finde sig deri. Vi har Aarsag til at glæde os over dette Tilfald. Saa kan vi nu da haabe det, som enhver retskaffen Undersaat saa længe har sukket efter. Freden vil krone vores fælles Haab.

Lieut. Rolv.

Jeg har endnu en lille Underretning at give Dem om Monsiør Wühlenbeutel. Han faldt ved den første Salve; i det han vilde opgive Aanden raabte han ud med en fortvivlende Røst: "Jeg faaer Betaling for mine Nedrigheder — Kommendanten har handlet Ret — jeg havde fortient en langt grummere Død — oh mit ulykkelige Brev — mit skammelige Brev" — han fik ikke sagt mere, saa vi kunde ikke begribe hvad det skulde betyde.

Kommendanten.

Da begriber jeg det — jeg veed alting — Jeg vil ikke opholde Dem; meld min Hilsen til Oberstlieutenanten og tak ham paa mine Vegne for hans Omhyggelighed for mig, og sig ham, at jeg aldrig vil ønske ham, at han maae sidde i Fængsel og høre Fienden bombardere den Fæstning, ham engang er bleven anbetroet at forsvare, — og Dem, min Hr. Lieutenant! takker jeg for Deres hastige Rapport.

Lieut. Rolv.

Jeg kan umuelig fortælle Dem, Hr. General! — hvad Bevægelse Deres Arrest gjorde blant Soldaterne.

For-

Forbandet være den, som har giort Dem mistænkt for Kongen. Vi elsker Dem allesammen, som vor Fader, og enhver føler Deres Ulykke.

Kommendanten.

Fortiener jeg at beklages, min kiære Rolv! saa beklag mig naar jeg er fraværende, ellers opriver De mine dybe Hiertesaar.

[Lieutenant Rolv gaaer bedrøvet bort.]

Fierde Optrin.

Kommendanten. Major Oldby.

Kommendanten.

Kong Alberts Død vil giøre en betydelig Forandring.

Major Oldby.

Det er Fredens visse Forbud. Saalænge han levede kunde vi aldrig have ventet Fred; omendskiønt jeg er forsikkret om, at hans egne Undersaatter ligesaa hæftig og længe har attraaet den, som vi.

Kommendanten.

Jeg har stedse været bereedt at gaae i Felten, naar Æren og mine Pligter har fordret mig; men Freden er dog behageligere. Et Aars Krig fordsier mere, end ti Aars Fred igien kan opreise; derfore bør enhver retsindet Undersaat ønske den. Kuns den frække Sværmer attraaer Krigen; men de, som indsee alle de Fordele, som Freden medbringer, ønsker den til Landets blomstrende Lykkalighed.

Femte

Femte Optrin.

Lieutenant Klingeisen. de Forige.

Lieut. Klingeisen.

Endskiønt jeg baade er Deres Fiende og Krigsfange, Hr. General! kan jeg dog umuelig andet end tage Deel i den Glæde, som inden faa Øieblikke vil overvælde Dem.

Kommendanten.

Nu — De meener vel, at jeg skulde glæde mig over Kong Alberts Død — —

Lieut. Klingeisen.

[forvirret og i største Urolighed.]

Kong Alberts Død? — siger De!

Major Oldby.

Veed De ikke endnu, at Deres Landsmænd ere slagne paa Flugt, og at Deres Konge er død.

Lieut. Klingeisen [græder.]

Store Himmel!

Kommendanten.

Giv Dem tilfreds, Hr. Lieutenant! De kan troe mig oprigtig, vel indseer jeg, at det vil blive baade til vores og Deres Lands Lykke, thi uden nogentvivl kan vi snart vente Fred; men det smerter mig dog, at saa roesværdig en Helt, som Kong Albert har været, skulde opoffre sit Liv for Deres og mit Fædrenelands Vel. Man bør endogsaa beklage sin Fiendes Død, naar han har været kiæk og stridbar. Dog troer jeg vist, at Kong Albert havde virket meget mere til sit Lands og sine Undersaatters Beste, dersom han

havde

havde været mindre krigersk; men ikke destomindre bør enhver fornuftig Soldat ære ham.

Major Oldby.

Han fortiente det.

Lieut. Klingeisen.

Nu — han har en Søn, en værdig Prinds til Tronen, han vil vist træde i sin Faders stolte Spor. Baade som Soldat og Undersaat bør jeg begræde mit Fædrenelands Tab i saa stor og tapper en Konge. De tager Deel i min Bedrøvelse, Hr. General! jeg maae ogsaa tage Deel i Deres Glæde. Inden faa Øieblikke vil Deres Gemal omarme Dem. Kapitain Dygvestad bringer Dem baade hende og Deres Dotter igien — Der ere De! — føler De noget ved denne mindst ventede Tilbagekomst?

Siette Optrin.

Kapitain Dygvestad. Generalmajorinde Rosenhielm. Frøken Aurelie Rosenhielm. de Forige.

Generalmajorinden.

Min Mand!

Aurelie.

Min Fader!

Kapitain Dygvestad.

Hr. General! tilgiv mig.

[næsten paa engang.]

Kommendanten.

[vender sig om fra dem, og græder.]

Gud! ere de uskyldige? — tør jeg omarme dem igien? — [efter en Pause.] Naturen taler i mit Hierte

for dem. [han omarmer sin Kone og sin Dotter.] Oh gid I ikke havde været lastværdige! [til Dygvestad i det han vil rive Kaarden fra ham.] men du afskyelige Forræder! du skal dø for min Haand.

Kapitain Dygvestad.

Forræder! siger De! Hr. General! — var det ikke Dem — —

Kommendanten.

Nedrige Menneske! tør du være frek midt i din Forbrydelse? Har det ikke været dit Forsæt, at vilde overlevere min Kone og min Dotter til Fienden, eller er du maaskee krøbet i Skiul for dem? og nu tør du komme tilbage. — Hvad kan du sige til dit Forsvar?

Kapitain Dygvestad.

Jeg besvær Dem ved den høieste Gud!

Kommendanten [hestig.]

Hold inde med din Besværelse — vi har talende Vidner imod dig —

Major Oldby.

Men hør ham dog! — Kongen hører selv Forbryderens Forsvar — De kan ikke vide, hvad der har tvunget ham dertil.

Generalmajorinden.

Min beste Mand! overiil dig ikke mod en Mand, som ikke fortiener det.

Aurelie.

Han er uskyldig, min Fader!

Lieut. Klingeisen.

De maae ikke fornedre Deres Tænkemaade ved saa hidsige Fordomme! — lad ham tale.

Kommen-

Kommendanten.

Saa tael da! —

Kapitain Dygvestad.

Vi havde neppe været to Timer paa min Gaard, førend Gaarden til alle Sider var omringet med fiendtlige Husarer. Min Tiener absenterede sig strax ved vor Ankomst, og ventelig har han forraadt os til dem: Jeg føiede strax Anstalt til Modværge; men det var os ikke muelig, at kunde forsvare os mod saa overlegen en Magt. Strax efter styrtede Lieutenanten med en Vagtmester og tive Mand ind paa mit Værelse, og med blotte Sabler truede os at vilde hugge os alle ned for deres Fødder, om vi ikke gave os fangne, og fulgte med til Leiren.

Kommendanten.

Og det lod De sig skrække med.

Kapitain Dygvestad.

Jeg havde gierne givet mig til Beste for dem, om jeg dermed kunde have redded Deres Gemal og Frøkenen.

Lieut. Klingeisen.

Det havde været en naragtig Heltegierning.

Kommendanten.

Videre.

Kapitain Dygvestad.

Vi gave os fangne. Fienden plyndrede min Gaard, og siden stak den i Brand. Nu skulde vi da føres til Leiren; men der var alt brudt op, og vi fik at høre, at de var i fuld Marsk her imod Fæstningen. Lieutenanten deraskerede da sine Folk og gav os Vagt-

mesteren med 16 Mand til Bedækkelse, som skulde bringe os til Runddals Kobberværk.

Kommendanten.

Hvorledes slap De da fra dem.

Kapitain Dygvestad.

De har Lieutenant Oldby at takke for alt.

Kommendanten.

Lieutenant Oldby.

Major Oldby.

Der er en Steen lettet fra mit Hierte

Kapitain Dygvestad.

Omtrent en halv Miil fra Leierpladsen laae et lille Krohuus, der holdt Kommandoen stille og bedede et Par Timers Tid. Just som vi da skulde afsted igien og var kommen et Par Bøsseskud fra Huset, kom Lieutenant Oldby anfarendes med to Underofficerer og sex Mand, alle paa raske Bønderheste, og overrumplede Kommandoen, da jeg saae at jeg fik Bistand sattede jeg Mod og rev Sabelen af Haanden paa en skendtlig Husar, og hug ligesom de andre løs blant dem. Tolv Husarer fældte vi paa Steden, og en hug Korporal Einertsen ihiel paa Flugten. Vagtmesteren selv tog vi fangen, og han sidder saavelsom Lieutenant Oldby i Nordreports Vagten.

Kommendanten.

Hvorfor Oldby!

Kapitain Dygvestad.

Den vagthavende Lieutenant foregav, at det skeede efter Deres Befaling, at der i Nat var givet Ordre i alle Vagterne, at anholde ham, hvad enten han vilde ud- eller indpassere.

Kom-

Kommendanten.

Men hvorledes ere De slupne gienuem Vgiene.

Kapitain Dygvestad.

Vi tog de længste og mindst farlige Omveie, for at holde os i mueligste Sikkerhed.

Kommendanten.

[omarmer Dygvestad.]

O, min Ven! — jeg har giort Dem Uret — jeg var ligesaa ubesindig nu, da jeg saa ubillig overfusede Dem, som da jeg tillod Dem, at reise ud til Deres Gaard med min Familie — — men den brave Oldby! — min Hr. Kapitain, gaae ned i Vagten og beed Kapitain Nordorf, at han strax sørger for hans Løsladelse — følg selv med, og bring ham saa herhid.

Kapitain Dygvestad.

Jeg skal ile min Ven i Møde, saa hastig, som mueligt, skal vi være her.

Major Oldby.

Saa har dog Himlen skienket mig min Søn igien!

[Dygvestad gaaer.

Syvende Optrin.

Kommendanten. Generalmajorinden. Freken Aurelie. Major Oldby. Lieut. Klingeisen.

Kommendanten.

[omfavner igien sin Kone og Dotter.]

Tilgiv mig, min Kone! — og du min Dotter! tilgiv mig — jeg har været alt for lettroende til at

troe det almindelige Rygte om Eder, at I skulde have taget Deel med Kapitain Dygvestad i et skammeligt Forræderie, og selv villige overgivet Eder til Gidsler i Fiendens Hænder.

Generalmajorinden.

Hvor skulde vi have kunde tænkt saa nedrige, allerbeste Mand! troe mig, hellere vilde jeg have staaet ved din Side i Kampen, og sognet død i dine Arme, end blevet Fiendens Bytte, og endskiønt vi vare blevne det, vilde jeg dog heller døet under de pinefuldeste Smerter, end hørt, at du havde overgivet Fæstningen for dermed at redde os.

Aurelie.

Og jeg, min Fader! jeg er en dansk Mands Dotter og har en norsk Siel, troer De vel, at jeg skulde kunde have overtalt mig til at handle troløs mod min Fader, mit Fædreneland og min Konge. Mit Hierte sidder ligesaa høit hos mig, som hos den kiækkeeste Soldat — De veed selv, at jeg ofte har skieldet paa Naturen, fordi jeg ikke blev dannet til at stride.

Major Oldby.

[henrykt af Glæde.]

O! min Søn! hvad bliver du dog lykkelig? saadan en Kone maatte kunde sætte Mod i den feigeste Krigsmand — og hun skal blive din.

Aurelie.

Jeg? Hr. Major!

Generalmajorinden.

Deres Søn! — min Dotters Mand.

Kom-

Kommendanten.

Nu — han er hende værd — hun er ham meget skyldig — hun var Fiendens visse Rov, han har reddet hende; — men De, Hr. Major! skulde De endelig sladdre det saa hastig — Jeg vilde giemt det til et mere henrykkende Øieblik.

Generalmajorinden.

Har du lovet Aurelie til Lieutenant Oldby?

Aurelie.

[hentagen af Glæde.]

Mig selv, min Fader!

Kommendanten.

Ja, ja — dig — hvem andre end dig selv! hvad gielder, det er dig saa kiært, som Soelskin paa Tordenveir.

Generalmajorinden.

Du kan aldrig blive lykkeligere, Aurelie! Lieutenant Oldby fortiener fuldkommen din Kierlighed.

Aurelie.

[kysser sin Faders Haand og han hende paa Munden.]

Min allerbeste Fader!

Generalmajorinden.

Men, hvad skal vi domme om din Arrest?

Kommendanten.

Hum! — du sætter en Mine, som det var saa nyt for en Soldaterkone, at see sin Mand i Vagten — I kan ellers domme, hvad I vil? jeg er uskyldig i det, hvorfor man har anklaget mig hos Kongen — Eders Omstændigheder rygtedes her i Byen, Pøbelen

giorde Oplsb mod mit Huus, og det er ventelig ordedes i Kongens Leir, deraf har nogle af mine smaa Fiender taget Anledning til at beskylde mig for at være en Forræder; men Kongen er retfærdig, han vil selv endnu i Dag komme for at høre min Retfærdiggiørelse — — og — her er nok for ham.

Major Oldby.

Ja mere end nok, min Hr. General! [I det han peger paa Generalmajorinden og Aurelie.] Disse talende Vidner skal overbevise ham derom, og han skal kiende deres Værd og lære at sætte Priis paa saadanne Mænd, som ærer og dyrker deres Pligter, og som ere vigtige Stytter for det almindelige Vel.

Skildvagten [uden for.]

Vagt i Gevær!

Aurelie.

Uden Tvivl er det for Kongen, de raabe ud.

Officeren [uden for.]

Fremad retter Eder! — Giv agt! Geværet paa Skulderen! [efter en Pause.] Giv agt! præsenteer Geværet!

[Tambourene slaae Marsk med tre lange Hvirvler, og Kongens Livgarde blæser Marsk til samme Tid; naar Kongen er kommet ind hører man Officeren igien kommandere: Geværet paa Skulderen! baglænds retter Eder! giv agt! Geværet ved Foden! Stræk Geværet! Høire omkring! Marsk! dog fortsætte Skuespillerne deres Repilker.]

Ottende Optrin.

Kammerjunker Edelheim. de Forige.

Edelheim.

[endnu under Marsken kommer hastig ind, men standser ved at see Generalmajorinden og Frøken Aurelie.]

Nu kommer Kongen!

Kommendanten.

Velsignelse hvile over ham!

Generalmajorinden.

Almægtige! lad Monarken leve!

Aurelie.

Retfærdige Himmel! din Bistand anraaber jeg for min Fader!

Major Oldby.

Gud belønne den Regent, som anhører de Uskyldiges Forsvar!

Edelheim.

Der er han.

Niende Optrin.

Kongen. General Tordenkrone. Generaladjoutant Skioldborn. Søekapitain Rosenhielm. Nogle Kavallerer af Kongens Følge. de Forige.

Generalmajorinden.

Min Mand er ingen Forræder, Deres Majestæt! [kaster sig ned for Kongens Fødder.]

Aurelie.

Min Fader er uskyldig.

Kongen.

Staae kun op, mine Børn! Vi er ikke kommet for at tilbedes; men for at dømme retfærdig.

Kommendanten.

[for Kongens Fødder.]

Deres Majestæt!

Kongen.

Staae op! — Paa hvad Grund har De vildet overgive denne Fæstning, vi havde anbetroet Dem at forsvare. Vidste De ikke, at det var Deres Pligt at døe, førend De gav Dem — Det er nu faldet anderledes ud, Kong Alberts Død har giort den hele Forandring; — men det er det blotte Forsæt, som vi bør straffe.

Kommendanten.

Monark! — Fordomme ere uædle for en Konge. Mine Pligter bebreide mig ingen Svig — Jeg troer, at jeg havde viist alt det, som anstaaer og paaligger en troe og ærekiær Soldat, førend Generaladjoutant Skioldborn forkyndte mig Arrest. Jeg veed, hvoraf mine Avindsmænd har søgt at indprente Deres Majestæt den Mistanke, som De billig kunde fatte imod mig; men, ved den levende Gud! — jeg er uskyldig —

Kongen.

Nu — saa siig os til Deres Forsvar alt, hvad De veed?

Kommendanten.

Her staaer min Kone og min Dotter, som har givet Anledning til den hele Mistanke. I Gaar Middags tillod jeg Kapitain Dygvestad at reise ud med

dem

dem til sin Lystgaard, som laae to Mile her fra Fæstningen. Et Par Timers Tid efterat de vare komne derud blev Gaarden omringet af et Korps fiendtlige Husarer, disse plyndrede og opbrændte Gaarden, og Kapitainen tilligemed min Kone og Dotter maatte nødes til, at give sig fangen. Dette erfaredes strax her i Byen, Pøbelen gjorde Opløb og bestormede mit Huus under en adelig Kræmmersøns Anførsel, som kaldte sig von Wühlenbeutel, i det de troede, at Kapitainen med mit Vidende skulde overlevere min Kone og min Dotter, som Gidsler til Fienden. Hovedmanden for Oprøret, denne Wühlenbeutel og en gammel Skomager bleve arresterede; jeg lod strax sætte en Commission over dem af Borgemesteren, en Raadmand og tre Officerer, hvori jeg præsiderede; Dommen faldt, at Wühlenbeutel skulde tiene Deres Majestæt, som Musketeer i tolv Aar, hvortil han begvemmede sig. Han maatte da med i Bataillen; men blev skudt ihiel ved den første Salve. Skomageren lod jeg løs, da det var ikke saa meget af Ondskab han tog Deel deri, som for at vise sig, at han var med. Denne Historie er rygtedes til Deres Majestæts Leir, og nu har man giort mig til medskyldig, omendskiønt jeg kan bevidne for Dem, at vi alle vare uskyldige.

Kongen.

Nu, hvorledes ere da Deres Kone og Dotter komne tilbage.

Kommendanten.

Hr. Major Oldbys Søn, der staaer som Lieutenant ved Regimentet, og er en ærekiær og kiæk Soldat,

dat, tog uden min Tilladelse bort i Nat med to Underofficerer og sex Mand. Jeg troede at han var Kapitain Dygvestads Medvider; men Kierlighed til min Dotter og Troskab mod sin Ven, drev ham til at vove alt til Deres Redning. Den fiendtlige Husar-Lieutenant detaskerede sine Husarer, og vilde sende Kapitain Dygvestad med mine Kone og Dotter til Runddals Kobberværk med sin Vagtmester og 16 Mand — Disse opholdt sig i et Vertshuus paa Veien et Par Timers Tid. Da de kom ud derfra overrumplede Lieutenant Oldby dem med sine Folk. Kapitain Dygvestad, som nu saae, at han fik Bistand af sin Ven, rev Sabelen fra en fiendtlig Husar, og da gik det løs paa Fægtning — Tolv Husarer bleve paa Stedet, een slog Korporal Einertsen ihiel paa Flugten, og Vagtmesteren toge de fangen. Han sidder i Nordreports Vagten, og befaler Deres Majestæt, at han skal komme hid, kan han bekræfte mit Udsigende.

Tordenkrone.

Ved Gud! Deres Majestæt! Rosenhielm er uskyldig. Det kan jeg høre paa alting — Han kunde paa min Ære aldrig tænke ilde mod Dem eller sit Fædreneland.

Kongen.

Nu — Vi er allerede underrettet om den hele Sag. Min kiære Rosenhielm! det giør os ont, at vi i vores første Hidsighed lod Dem arrestere, og derved rev Dem Seierens Palme ud af Hænderne. Deres Straf var allerede bestemt, førend vi forlod vores Leir. Vi sendte Kammerjunker Edelheim til Dem for

at

at sætte Prove paa Deres Tænkemaade, Vi befalede ham, at han skulde raade Dem at fly for at undgaae vores Vrede; men hans Rapport forsikkrede mig fuldkommen om Deres Uskyldighed. Deres Ord til ham: " Unge Menneske! hvad raader De mig? veed De hvem jeg er? Kiender De de Pligter, som i denne Time paalizger mig?" Dette var os en retfærdiggiørende Overbeviisning for Dem. Vi ønsker Dem til Lykke, Hr. General-Lieutenant! [paa Kongens Vink overleverer Edelheim ham en Orden, som han har havt skiult hos sig.] Denne Orden skal De modtage, som Belønning for Deres Troskab og til en Erstatning for min Hidsighed imod Dem.

Kommendanten.

Min Konge! jeg veed ikke med hvad Ord jeg skal udtrykke min Erkiendtlighed for saa stor en Naade.

Kongen.

Hr. Kapitain Rosenhielm! Admiral Lillienkrands har berettet os Deres Kiækhed — De skal være Kommandør — Vi forærer Dem et Orlogskib paa 100 Kanoner, og dette Naadetegn skal hænge paa Deres Hierte, jeg veed det sidder hos Dem paa det rette Sted.

Generalmajorinden.

Min Mand og min Søn! — oh Gud belønne Deres Majestæt —

Søekapitainen.

Gid jeg stedse maae blive saa stor en Konges Naade værdig! jeg skal blive Dem troe, om man baade skyder Arme og Been af mig —

Kommen-

Kommendanten.

Store Konge! gid De længe maae leve! det ønsker vi alle for Dem. Deres Naadesbevisninger ere saa store, at jeg driſter mig til at komme frem med en allerunderdanigſt Forbøn for Major Oldby.

Kongen.

Nu, Hr. General-Lieutenant — ſtig frem!

Kommendanten.

Major Oldby har tient Deres Majeſtæt og Deres Forfædre i 54 Aar, han har havt Affeed i 6 Aar, og nu er han en gammel ſvag Mand paa 77 Aar. Det er ham umueligt at leve af ſin Penſion.

Kongen [til Oldby.]

Hvor meget Penſion har De? Hr. Major!

Major Oldby.

200 Rdlr. Deres Majeſtæt!

Kongen.

De ſkal herefter have ligeſaameget, ſom den ældſte Major i Tieneſten.

Major Oldby.

O min Konge! gid jeg endnu var i den Stand, at jeg kunde tiene baade Dem og Deres Børnebørn.

Kommendanten.

Han har i Dag redded mit Liv, da jeg af en ubeſindet Raſenhed kaſtede mig ind mellem Fienden, drog han og min Søn mig tilbage fra den viſſe Død.

Kongen.

Det ſkal De have Tak for, Hr. Major! De har dermed giort os en vigtig Tieneſte, for den ſkal De inden Aften blive udbetalt 500 Dukater. [til Klingeiſen.] Hvem er De? Lieut.

Lieut. Klingeisen.

Jeg er en Krigsfange, Deres Majestæt!

Kommendanten.

Det er et ærekiært ungt Menneske og en brav Soldat — jeg vilde ønske, at han ikke var vores Fiende.

Kongen.

Derfore agter vi ham lige høit — hvad er Deres Navn, hvor gammel er De?

Lieut. Klingeisen.

Mit Navn er Gustav Klingeisen — og jeg er 18 Aar, Deres Majestæt!

Kongen.

Har De Lyst at gaae i vores Tieneste?

Lieut. Klingeisen [trækker paa Skuldrene.]

Naar jeg var født til at stride for Dem. Vel er min Konge død; men — han har en Søn, og Naturen befaler mig at vove Liv og Blod for ham og mit Fædreneland. Dog velan, Deres Majestæt! saasnart Freden er sluttet skal jeg melde mig hos Dem.

Kongen.

De skal strax blive antaget.

Lieut. Klingeisen.

Dog paa det Vilkaar, at om Nøden fordrer Dem til at blotte Vaaben mod mit Fædreneland, saa strider jeg imod Dem.

Tordenkrone.

Det er en retskaffen Soldats Tænkemaade.

Kongen.

Der forærer vi Dem vores Guldbørs til Reisepenge — De er ikke længer Krigsfange.

Søe-

Spekapitainen.

Oh Deres Majestæt! De gior Dem elsket blant Fienderne selv.

Tiende og sidste Optrin.

Kongen. General Tordenkrone. Generaladjoutant Skioldborn. Kammerjunker Edelheim. Kommendanten. Generallieutenantinden. Kommandeuren. Aurelie. Major Oldby. Lieutenant Klingeisen. Kapitain Dygvestad. Lieut. Oldby. Major Krondorf og hans Dotter. Kongens Følge.

Kommendanten.

[omfavner Lieutenant Oldby.]

Min Oldby! — tak min Oldbby! — kom Aurelie! her er din Mand!

Lieut. Oldby og Aurelie.

Aurelie — min beste Aurelie.

Min Oldby.

Dygvestad og Fr. Krondorf. [næsten paa engang.]

Min Zydone.

Min Dygvestad.

Kommendanten, Generallieutenantinden og Major Krondorf.

[omfavne deres Børn.]

Mine Børn.

Kongen.

Hvilken henrykkende Scene!

Komman-

Kommendanten.

[til Kongen i det han tager Lieut. Oldby i sin Arm, som i det samme segner ned for Kongens Fødder, Kongen selv reiser ham.]

Her Deres Majestæt seer De et levende Exempel paa Troskab og Kiækhed; han har i denne Dag viist de største Prøver derpaa.

Kongen.

Det er en Konges Pligt at belønne Troskab og Kiækhed — Vi gratulerer Dem, Hr. Kapitain! med et Kompagnie ved vores Fodgarde.

Kommendanten og Major Oldby.

[paa engang.]

Min Svigerson!

Min Søn!

Aurelie.

Min Oldby!

Kapitain Dygvestad.

Jeg ønsker dig til Lykke, min Ven! baade med dit Kompagnie og din Aurelie — Du fortiener Kongens Naade og Opmærksomhed. Du har skienket mig mit Liv og min Pige!

Major Krondorf.

Jeg har giort Dem Uret, Hr. Kapitain! jeg forbød min Datter at elske Dem; men nu Zydone! nu har du Contra-Ordre; du skal elske Kapitain Dygvestad!

Froken Krondorf.

Det lader jeg mig ikke nøde til.

Major Krondorf.

Omfavn mig da! — min Fiende og min Svigerson.

Kongen.

[til Major Krondorf.]

Vi forærer Dem et Kompagnie i vor Tieneste, Hr. Major! De kunde maaskee ellers komme til at slaaes engang med Major Dygvestad.

Major Krondorf.

Jeg takker Deres Majestæt baade paa mine og hans Vegne.

Kongen.

Saa mine Børn! lever nu lykkelige allesammen! — Vi bliver hos Dem til i Morgen, Hr. Generallieutenant! Vi vil bivaane Deres Dotters og Major Dygvestads Forlovelses-Fester. Det er en sand Glæde for en Konge, at blive saa tydelig overbeviist om, at hans Officerer kiender og opfylder deres Pligter, og vi vil ønske, at enhver Soldat i vores Armee altid og ved alle Leiligheder maae vise saa store Prøver paa Troskab og Kiækhed, naar Æren fordrer Dem til at stride for os og Deres Fædreneland.

Lieut. Klingeisen.

Hvor lykkelig er den Konge, som har saadanne Undersaatter, og lykkelige ere de Undersaatter som har saa naadig og saa retfærdig en Konge.

Chor. [til Kongen.]

Danske Mænd og Norske Helte!
Troskab hvile i vor Barm.
Nu de Spyd, som Kiæmper fældte
Hvile i vor trætte Arm;

Fredens

Fredens Rest om Norden lyder
Trods hver Nidings Avinds Sværd!
Hvo sin Spids mod **Kongen** byder
Dee for os i Ledings Færd!
Kongen leve! længe leve!
Fred beskygge Tronens Alt!
Til dens Stytters Grundvold bæve
Paa det Gruus, hvor Norden faldt.

[Dakket falder.]

Ende paa Skuespillet.

Rettelser.

12 S. 27 lin. Ulykker læs Ulykke.
20 — 5 — nok.
28 — 8 — Oberløber l. Overløber.
30 — 3 — kunde have l. kuns havde.
34 — 2 — uden l. inden.
39 — 28 — jeg — jeg l. jeg.
49 — 8 — de ere l. han er.
56 — 27 — Giv agt, fat Geværet l. fat Geværet, giv agt.
72 — 20 — Giv agt l. Baglends retter eder, giv agt.
74 — 27 — vasende l. urolige.